రామదాసు

నాటకభజనకీర్తనలు

ఇది

శివంగి బాపిరాజు భక్తవిభో

రచియింపఁబడినవి

రవ్వా చిట్టిరాజుగారిచే

ప్రకటింపఁబడినది.

మొదటికూర్పు 1,000 ప్రతులు.

శ్రీచింతామణీముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపఁబడియె

రాజమండ్రి.

1927

—

[0—6—0

శ్రీ

రామదాసునాటకభజనకీర్తనలు.

ఇది

యస్. బాపిరాజకవివిరచితము.

మొదటికూర్పు 1,000 ప్రతులు

రాజమహేంద్రవరము,

శ్రీ చింతామణీముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము.

1927.

వెల రు 0-6-0.

ఇందువచ్చు పాత్రలు.

గోపన్న }
రామదాసు } ఒకటియే

కబీరు—రామదాసుగురువు.

కమల—రామదాసు భార్య.

రఘురాముడు—రామదాసు కొడుకు.

అక్కన్న }
మా[illegible]న్న } రామదాసు మేనమామలు.

తానీషా—హైదరాబాదు రాజు.

[illegible]జీ—రాజమంత్రి.

కింకరులు—రామదాసుని జయలులో బెట్టువారు.

బ్రాహ్మణులు—సంతర్పణకువచ్చువారు (వెంకటశాస్త్రి)

ఫోలడు—చాటించువాడు (మాదిగవాడు)

యింకను సందర్భానుసారముగా వత్తురు.

పీఠిక.

మిత్రులారా !

యీడాగ్రమా భజనకీర్తనలు చక్కగా పాత్రలను పొందుపరచి పాటలుగవల్లించి భజనచేసిన సర్వజనానంద ముగా నుండుటయేగాక ఒక్కపాత్రకే ఆయాసము కలుగ చేయనేరవు. యిందలికీర్తనలు తేలికగల వరుసలతోనే యున్నవి అడుగుకీర్తనలు హరిభజనచెప్పుకునే యుద్దేశ్యముగల వారు ఆదితాళముతోనున్నా తాళముల భజన చెప్పుకొన గోరువారు అటతాళములోను పాడుకొనవచ్చును కీర్తనలు చదువుటలో అక్షరములువిడిచిపెట్టక వరుసలు పాడుచేయక చక్కగా చదువగలందులకు నాప్రార్థన. తప్పులున్న పునర్ ముద్రితములో సవరించుకొనెద.

ఇట్లు,
శివంగి బాపిరాజు,
దొడ్డిగుంట.

సీ. శ్రీరాముని పదాబ్జ । సేవ దేశముకెల్ల
బోధించుటకు మంచి । సాధకుండు
దైవచింతనమే పరి । ధానంబుగా నెంచి
కాలంబు బుచ్చు ని । ష్కల్మషుండు
మానాభిమాన సు । జ్ఞానంబుల నెరింగి
వర్తించునట్టి స । ద్వర్తనుండు
షాత్రివంతమునే ప్ర । క్యాతిగాంచియు చాల
పటుతరంబైనట్టి । ప్రజ్ఞశాలి
గీ నిత్యమును సత్సాహవాస । నేర్పుగలిగి
జలగురవ్యాకులాబ్ధికి । చంద్రుడనగ
జనిన చిట్రాజదంపతు । లను సతంబు
గాచి రక్షించు శ్రీహరి । కరుణతోడ
క. అరయగ రవ్వా చిట్రా
ద్వరుని సతిన్ కరుణ పెంపు । వారగ సతమున్
శిరి సంపదులును నాయువు
పరమాత్ముండొసంగి పెక్కు । పాలించుదయన్.
గీ. రామదాసు చరిత్రంబు । ప్రేమమీర
జేయుమనినన్ను గోరియు । శ్రద్ధతోడ
అచ్చువేయించి భక్తుల క । మితమైన
ప్రేమగొల్పిన చిట్రాజు । నోముశౌరి

ఇట్లు,
యస్. బి. రాజు.

గ్రంథకర్త:

కి స ం గి ఖా ష్ణి రా జా.

రామదాసు డ్రామా భజనకీర్తనలు

:o:

ఉ॥ శ్రీరమణీమనోజ్ఞవిక । సీకృతభాస్కరపూర్వదేవకాం
తారకపీటయోనిదురి । తాభ్రసదాగతియాశ్రితవ్యథా
ఘోరసరిత్పతోత్తరణ । కోలగిరీశభయాంధకారయాం
గీరససిమ్య శౌరి దయ।గిల్కొనఁబ్రోవుముమమ్ము మాధవా.

గణపతిప్రార్థన.

(1) వసంతరాగం—త్రిశ్రగతితాళం.

ప॥ గణనాధననుగావరా ।శ్రీ॥

అ॥ ప్రణవస్వరూపయో । ప్రమథగణాధిప ।గ॥

ఉ॥ గణములలోనస । ద్గుణుడవుగాన ప్రే
...రణమున నా కావ్య । మాదరించిబ్రోవు ।గ॥

2. సూక్తులనొసగియు । జూడుమునావంక
శక్తినిబోసీక । నాకునుయీలోక
రక్తిమేలత్రిపు । శారిబాలలో
కోక్తికిగాదురా । గుణగణాలంకార ।గ॥

3. చిన్ననాటినుండి । నిన్నేకోరుచుంటి
కన్నడకాయక । గావుము వెనుదీక
పన్నరతుకనా । పాలిమోతుక ధర
కన్నన బాటిరాజ । నివటు నేలిన ।గణ॥

ఉ॥ విఘ్నవిలాసినత్యధిక । వింహాలలన్ చరణాళిఁ ప్రాలిన్
భగ్నము సేయ నేలతన । భావమునన్ జరియింతునన్న శ్రో
ఘాగ్నిమరల్చిన న్దలచ । నట్టి వచస్సుననుండ బోననే
విఘ్నవినాయకుండుకడు । వేట్టమమున్ కరుణించిగావుతన్.

సరస్వతీ ప్రార్థన.

(2) సురటరాగం—అడుగుకీర్తన—ఆది తాళం.

ప॥ దయజూడు గీర్వాణి అలికులవేణి । తల్లిపద్మజురాణి వాణి
అ॥ నయశాలినావాక్కు నను నిలచినిత్యము
ప్రియమొప్పగావుమా ప్రార్థించుచుంటినో ॥ద॥
2. భక్తాకల్పకవల్లి ముద్దులతల్లి పాలించుదయజల్లి వేగా
నక్తితోనయామా స్మరియింపుచుంటిని
ముక్తినొసగుముతల్లీ । ముదమొప్పారంజిల్లి ॥ద॥
3. నేరాము లెంచాకుమా । నీరజనయనా నిరుపామానితధీమణి
ఏరీతిగాచెదవో । యిందునిభానన
భారామంతయునీదే । బాపిరాట్పాలిని ॥ద॥

గీ॥ కమలములకును కాంతులు । కరములీయ
తమ్ములకుమోవిశృంగార । తతిరయొసంగ
అంకమున జేరి పతికీయా । నంద మొదవ
వీణ మ్రోయించుచలురాణి । వేడుకొందు.

వ. ఆర్యులారా అపారపారావారతరంగసంగీతగానకళాప్ర వీణసారుండగు నారదుడు విలోకనకుతూహలుండై భూలోకంబునకు విచ్చేసి సమస్తముం దిలకించి నంముభక్తియేముక్తి

దాయకంబుగాన కామితార్థంబులన్నియు త్యజించిన రామదాసు చారిత్రము నేత్రానందముగాజూచి సంతోషితాంతరంగుడై దేవలోకంబునకు జనునంత పాకశాసనుండు సకల మునితండములతో వికాస పేరోలగమున సుఖాసీనుండై యున్న యడ నటకరిగిన కలహప్రియు నవలోకించి యిట్లనెను—

దేవేం=నారదమునిచంద్ర యీప్రపంచమున మీకు గోచరంబుగాని యంశములు లేవుగాన యెందేమివింతలు గలవో దెల్పి నన్నానందింపగోరుచున్నాను.

నార=దేవేంద్రా చాలగాజూచితిని తక్కినవాట్లకేమిగాని

(3) మోహన—ఆదితాళం

ప॥ భూలోకంబునగల్గుచిత్రతర । మేలోకంబునగనముబిడౌజా

అ॥ త్రిలోలత్వము చేతిమానవులు । శాశ్వతమోక్షము సూన్యము జేసియు

మి॥ కాలునిపురిదారిజూచుచుచుగ్ కడుకష్టవితతినను భవింపుచుగ్ పరిపాలనాదివోషములను బొందుచు పంకిలగృహకూపము నమునింగెడు ॥ భూ॥

2. మానవాళి దుర్మోహవితతులై । మరచిదైవ చింతనము నెరుంగక । హీనకార్యముల పాలబడియుకడు । హేయమె ముఖ్యముగాదలపోయుచు

ఆనందాది యిహపరంబదియని । మఖలజీవ నాధారంబది యని । పూనికతోడయు సత్యములాడుచు । పూజ్యులగతి విహరింపుచుదుష్కృత

3. తల్లిదండ్రిదైవము గురువనిమది । దలచకనిత్యము క్రూర హృదయులై కల్లప్రేమవాక్యములనుబల్కుచు । కాలము బుచ్చెడు దుర్జనులగువా
... రెల్లరకునుపిమ్మట గతులేమిటో । యెరుగలేకదోషతిమిర మునబడి యల్లాడెడు వారిలలోగలడొక | దరశిచూడ బాపిరాజవరదా ॥భూ॥

వ. దేవేంద్రా అతనిచారిత్రమెట్టిదనిన

(4) వసంత రాగము—ఆదితాళము

ప॥ శ్రీరామదాసాచరితంబు । భక్తశేఖరులకునెల్లా శ్రీకరా భరితంబు ॥శ్రీ॥

అ॥ యీ రేడులోకాము లెల్లా నవలోకించ । లేరుయీతనిసాటి గారు వేల్పులమేటి ॥శ్రీ

1. కలియుగప్రఖ్యాతుల యానదగునట్టి । నలలితశ్రీరామజప తత్పరత్వమున । మెలగునట్టి సుగుణరాసి సర్వముమిథ్య యని నెంచుగృహవాశి ; శాస్త్రములనెల్ల చర్చించిజూచి శ్రీరా । ముని కన్న లేరనుచుదోచి । పాదములనమ్మియు న్నట్టి పరమపావనుడిట్టి । మేలుభక్తునిబట్టిచాలా చిక్కు లుబెట్టీ ॥శ్రీ

2. ఎన్నెన్నికష్టాము లేతెంచిన ధైర్య । మన్నాదివిడువాక మది నిలచియున్నట్టి । సన్మానతసద్గుణజాలుడు సకల । సన్మా వినుతపాత్రధీరుడు రూపమెన్నీనపరిపూర్ణసోముడు । సర్వ మెరిగిన భూసూరవర్యుడు । యితడుపన్నాగశాయనుడు ।

పాలించు భక్తాదు । క్రొన్నన బాపిరాట్కవివరు సేలీన ॥ శ్రీ

దేవ. మునిచంద్రమా అత్యంతానందులమైతిమి. యింకను నాతని నివాసం బెయ్యదియో అమ్మాహాత్ముడెవ్వడో పరమ పావనుండయ్యు కష్టముల పాలగుటకు గతంబెయ్యదియో దెల్పుము.

నార॥ అయ్యా నెలకొండపాలెమను నొకగ్రామముగలదు. అందు కంచర్ల లింగనమంత్రియను నొకవిప్రోత్తముండు గలడు. నాతనికి కామాంబయను భార్యవలన నొకపుత్రుడు దయించెను, అట్టిసుభదినమున పెక్కురగు విప్రులకుదానధర్మం బులెక్కుడుగాగావించి స్నానానంతరము పెద్దలచే నాబాలు నకు గోపన్నయను నామమిడి బిలపించి పిమ్మట యైదవయేట అక్షరాభ్యాసము గావించిన క్రమంబుగా బాలరామాయణ మభ్యసించి అందలి కథగ్రహించి పెద్దలు రామాయణపురా ణకాలక్షేపము జరుపుచుండ నటకేగి రామచారిత్రము విని యిట్లుదలచినాడు.

గోప=అయ్యో యెంతమూర్ఖుడనైతిని శ్రీరామచంద్రా.

(5) బేహాగ్ రాగం—ఆదితాళం.

ప॥ ఎంతటిపాపపుజన్మమునెత్తితి । నినవంశార్ణవసీతకరా
రామ ।ఎం॥

అ॥ సంతసమునసీనామముదలచుచు । జన్మమెత్తనైతినాడె
నీతో ।ఎం॥

చదువునాడుమానిదరినినీకుప । చారములను జేసి యలరుచుం
డక । పదపడి కానలసంచరించనీ । పదములనొత్తుచు జీవ
ము బుచ్చక

ను॥ అధముచాలు తాటకి దునుమాడెడు । నాడుచేత నురటి
బట్టివీవక । కధనమందు మారీచుని ద్రుంచెడు । కాలము
నను నుపచారము శేయక ।ఎం॥

2. మాను లెల్లనీ కాసీర్వాదన । మాచరించునాడు రాతిరూపవు
వనిత మీపదంబులకు సాష్టాంగ । వందనముల నర్పించెడు
నాడును ఘనతనొంద విల్లువిరచి జానకి । కళ్యాణంబగునా
డును । భార్గవుడని కరుగగనాతని నహంభావ । మణచునా
డు వెంటమిమ్ము గొలువక ।ఎం॥

3. కూరవనిత మిమ్ము కానకనుప । కుమారయనుచు జనకు
డేగగాదివి బీరముడిగి తండ్రిగారికై విల । పించునాడు దై
త్యు డపనిజాతను

...జేరి మాయబన్ని వెంటనే తన । తేరునగొనిపోవ నచట
గానక కారుకానలందున విలపించెడు । కాలమునను ధైర్య
ము బోధించక ।ఎం॥

4. వానరాళివలన జాయదెలశియు । వారధిబంధించియు నసుర
టవిపై శ్యానరుడై సర్వమును దహించియు । సింహాసన
ము విభీషణునకు నిడి

...జానకీమతల్లినిగొని వరయోధ్య । జేరి పట్టభద్రుడయ్యె
కడువతిపూనిక మెంబు దమ్ములు । భక్తులతో పూజశేయక

నోచక పాదంబులు ।ఎం॥

5. అతనియింట పశుపృగాకా విషసము । సందున పాషాణమైన గాకను సతము తన్ను గొలచునట్టి వాసర । జాతిలోన నొక్కడనై పుట్టక

... గతులులేక నీచమైన యీనర ; కర్మజన్మమేలనెత్తినాడ నోస్తుతియొనర్తు నన్నుబోవు సద్ఘన । సుందరాంగ బాపిరాజపాలక ।ఎం॥

రామా-రఘుకులవంశార్ణవసోమా సోమకానుర గర్వాపహారా హరవినుతానందదాయకా అనంతకోటికళ్యాణగుణరూపలావణ్య పుణ్యాకారస్వరూపాయ ఆత్మనిర్మిత మోతు! నదాత తండ్రి ముక్తిప్రదాయకమగు స్వస్వరూపం బెరుగని యీ యనిత్యమగు పాతకశరీరంబేలనిచ్చితివి. నాయనా నాడే నిన్ను గొలువగల భాగ్యమొసంగ నైతివే కాని యిప్పుడు మిగిలిన దేమి. నేడే నీయాధీనమైతిని నాకీవిభవమేల ధర్మముగా పరాధీనంబు గావించెదను. (నిష్క్రమించును)

నార=దేవేంద్రా వింటివా?

6. తోడిరాగం—అడుగుకీర్తన—ఆదితాళం

ప॥ యింతవానినిగానము ।యీభువియందు

యింతావానినిగానము

అ॥ ఎంతావాడోగాని సుంతైనమరువాక

దంతీవరదుని నెపుడు దలచుచునుండెను

మి॥ యింతటిమహాత్ముడు ధరాతల।మంత వెదకినగాని శక్యమ

వంతజీవులలోన సుజ్ఞానమయుడై । యలరారి యితరుల కాంతాల గనుగోనాడు । వాదములకు నుంతైనపదమీాడకు దోషములాకా । వంతైనమదిబెంపాడు హింసలకుర । వ్వంతైన చెవియొగ్గడు । సద్గుణుడీతడు వంతూలాడమయింటి। వారితో నెన్నాడు కాంతాను కడుప్రేమా । గారావించును భువిని ।యిం॥

2. కల్లాలెన్నడు బలుకాడు ప్రాణాపాయ । కరమైనవెనుదీయడు దేవాధిదేవా తల్లీదండ్రులసతము । దలచూచునిత్యము ముల్లోకములు రామ మూర్తియేయనిదలచి

మి॥ కల్లలీసంసారవిషయక మల్లరియెగాకేమిలేదని । యుల్లము నదలపోసిజన్మము యుత్తదిగయోచించి సుఖముల । నెల్లానొల్లనివాడు కష్టములాకు । తల్లాడిల్లనివాడు వైరులులేక యుల్లామలరెడువాడు సద్గుణములా కెల్లానిలయమువాడు షడ్వర్గుల నెల్లావిడనాడియు । నీకన్నలేరనుచు యల్లాడుచుండెను. యనఘాబాపిరాడ్వరదా ।యిం॥

దేవేంద్రా యిట్టిసమయంబున కబీరు వారినామస్మరణ జేసుకొనుచు వచ్చెను.

కబీ= (7) సావేరిరాగం—ఆటతాళం.

ప॥ దయజూడుస్వామి । దాసుడనునుమ్మి దర్శనంబిచ్చి ।దయ॥

అ॥ భయానకుడ నన్నుగావుసద్గుణ । మయాకరుడ వత్యుతానంత శ్రీకుయుండ పఖిలాగమసంసేవిత । మాదిమధ్యాంతమధ్యకృత్యుడవు ।ద॥

2. కలవృగానరావు కలిగెనేనియు। కలతజూపి కలతబెట్టి దుష్కృతకలియుగంబు। కలవిధానపెరకేకలలలోన ద్రోచి దుష్టులొాకం కలనుజూచినట్లు। నన్నుజూడకు గన్నతండ్రి మాకుదిక్కెవరు।ద॥

3. ధరనుబాపిరాజదాసునేలిన। ధర్మమూర్తి తపనకులసుకీర్తి కరుణజూడు కరివరదమురహరా। కనకాంబరచేల గోపబాల పరమపురుష। భవవినాశయీశ భక్తపోష ప్రాణనస్వరూపాయ మరువబోకు మారజనకవరసుకు। మారమంగళాయతసుధీర ।ద॥

శ్రీమద్రమారమణగోవిందో హరి

గోప=(ఎదురుబోయి) మహాత్మా నమస్కారము.

కబీ=అయ్యా ఆగుము. నీవు బ్రాహ్మణుడవు, నాకునమస్కరించబోకుము నేను నీచమగు కరకుతురకకులంబున బొడమితిని.

గోప=స్వామీ యింతియేనా మీాసందేహము. కులగోత్రము లెక్కడనుంచివచ్చినవి. సుజ్ఞానులకు అజ్ఞానపూరితమగు కులమంతో నేమిపని. అనుగ్రహించి భోక్తగా దయచేయుడు.

కబీ=అయ్యా అట్లైన తమచిత్తము. (యిద్దరువెళ్ళి) మరల వచ్చినవుడు

గోప= (8) మోహన—త్రిశ్రగతి

ప॥ ధన్యుడనైతిని। మహాత్మధన్యుడనైతి

అ॥ మాన్య చెరిత భవదాగమ । మహిమచేత సర్వస్వము ।ధ॥

1. కలుషములన్ని యుదొలంగె । గాంచినకతమున త్వదీయ నిలయము నెయ్యది యొతమ । నిర్మలనామము దేదొ దెలుపుడు యఘములకు భయము । గొలుపుడు తావకపాద ము నిలుపుచు శిరముం మోతుము । నిడుడిజముడ పుడ మినురుడ ।ధ॥

కబీ=అయ్యా

2. నాదని కేనిని దెలుపుదు । నాదిమ స్యమంత మెల్ల నాదియె సృష్టిస్థిత్యాదు । నాదియునాదియెసర్వము నాదిగాని దేద లేదు । నాది వెదకిచూచుకొనిన సాధునుగుణవర్యునక । స న్నుతయూదార్యనామ భేద మొకటిదప్పక । కబీరంటుచు ప్రకృత మొప్ప ।నా॥

గోపన్న=స్వామీ

3. ప్రకృతమునకు వికృతమైన । సుకృతము లభియించెనాకు వికృతాకార ఘుతిమిరము । వెడలెను తమమృదువచనము సకలధర్మవేదియిది ప్ర । సాదింపుము నాదినా । వికలత్వ ముబారదోలి వెడలునిగమవేది కదు ।ధ॥

కబీ=అయ్యా బాగుగా యోచించుము.

4. నీవు నేను నీదినాది । నిజము నెఱుగుమది యనాది జీవులకెల్ల రకునాది । దేవుడెవడు భక్తవరుల గావనెవడు మరిలయింప జేయు నెవడు । అతడెమనల బ్రోవు మదితారకమనినీవు । నమ్మినజన్మకురావు యికపైని యేమి । లేవు బాపిరాడ్వర

దునిగాచిన హరికన్నస్వామి |నీ॥

గావున ఓగోపన్న నిన్నుజూచిననాకు కడుసంతసమైనది. గాన నీకు ఒక్క సంగతి దెల్పెదయిటురమ్ము.

గోప=(చేతులుజోడించి) ఏమి మహానీయ.

కబీ=చెవియొగ్గుము.

గోప=(యొగ్గును)

కబీ=(చెవిలో యేదో చెప్పును.)

గోప=(చేతులు జోడించి) కృతార్థుడనైతినిస్వామీ.

9. బేహాగ్—చతురశ్రగతి.

ప॥ ఆనందమాయెను | ఆహాహా నే |డా॥

అ॥ శ్రీనందనందన | శేషశయన శ్రీవరానననుతము | శ్రార్థ ముచేకూడె |నా॥

2. మానితసురనుత | మంజులగాత్ర దయానిలయాపర | మా త్మనుబోధన |మా॥

3. ఓం కారనిలయ | యిరుచరితాకర పంకేజాక్షశ్రీ | భాపి రాజవర |దా॥

యిరువడల తారకగర్భ కవినామగద్య—

ఓం. శ్రీ రా మ రా మా య స్వా |హా॥

శ్రీ. రఘుకులవరదాయ | శి | వనుతాయ |స్వా॥

రా. జ్యాభిషి_క్తవిఫల | వం | దితజ |య॥

మ. ధురనామామృత | గి | రిధర |మా॥

రా. కారాదిమధ్యాంత | బా | హుళ్యవి |రా॥

హా. అనురాది కులవి । పి। నమద ।హ॥
య. దగ్ధత్యంతతీక్ష్ణవహ్ని। రా। రారక్షించ ।రా॥
స్వా. మీాఘరాకునొంద । జ। నదునుమీా ।శ్రీ॥
హ. యగ్రీవ కరుణా । క ।టాక్షయ ।ఓం॥
కా. రస్వరూపాయతంద్రీ। వి । జయతేత్వాం।భజే॥

10 ఆనందభైరవి—ఆదితాళం.

ప॥ గోవిందాగోవిందా రామ । గోవిందాగోపాలశౌరి
అ॥ నాయందు దయలేదాధీరా। నమ్మియుంటిరామర్యాదా ।గో
1 సర్వముత్తమపాదములలో । చక్కగానిమిడినావంటి సర్వే
శాజగధీశ యీశా । సారసాక్ష శ్రీరామా ।గో॥
2. నీకన్నా నాకెవ్వారంటి । నిర్మలాత్మా నమ్మియుంటి ।
శ్రీకరాకళ్యాణగుణాకర । త్మాకరార్య జయరామా ।గో॥
మి ప్రాకటముగముల్లోకంబులకును । బాహ్యుడవైవర్తించె
దుగుణాకర త్మాకర నిఖిలశుభాకర యఘుద । ర్వీకర యసుర
కులాంకరహార ।గో॥
3. భక్తవత్సలుడగాచేటి । పావనామూర్తివటంటిముక్తినొ
సగు వేల్పువంటి । మ్రొక్కుచుంటిశ్రీరామ
...సుకృతలవిధినీకరుణాంబువులకు । జూచుచుంటి మకలంకగు
ణాకార భక్తాపాయ భుజంగపతంగ । బాపిరాజపరిపాలను
భాంగా ।గో॥

శ్రీమద్రమారమణగోవిందో హరి. . .
(బల్లమీాద పరుండును)

నార=ఓమహాత్మా! దేవేంద్రా! వింటిరా.

దేవేం=నారదా తరువాత.

నార=రాజా

11. ముఖారి—అటుగుకీర్తన—ఆదితాళం

ప॥ ఇంతావానినిగానము । యీభువియందు యింతావానిని
గానము

అ॥ ఎంతావాడోగాని । సుంతైన వెరువాక సంతాతశ్రీరామ
స్మరణా జేయుచునుండు ।యిం॥

రామదాసు అట్టిసమయమున లేచియిట్లనె

రామ=[లేచి] ఓమిత్రులారా

12. నాదనామక్రియ—త్రిశ్రగతి

ప। ఎంతోధన్యుడా । శ్రీకాంతునిగాంచినాడ ।నెం।

అ॥ అంతరాత్మ సంతసించునట్టుల । నంత కోటిజీవరాసికెల్లను।
సుంతలోటులేకగాచునట్టివ । నుంథరేణుకలలోనగంటి ।నెం।

1. జన్మములకాది జీవులాకుపాది । కర్మమూలఛేదిగాచుసత్య
వాదినా । హృన్మందిరమున నివశించియుకదు । నురుకా
మక్రోధాదులద్రుంచియు । సన్మానించి దయారసమయుడై
సాధువునగు నను గాంచవచ్చె ।నెం।

2. పాపమూలమైన యాపదాలనైన । రూపడంపజాలు రుక్మి
ణీసతిలోలుడు

...శ్రీపతినాదు నుషుప్తినిదోచియు । చేరుము కలియుగ వై
కుంఠంబగు । దాపునభద్రాద్రిపుర ముండెను తడవేల బా

పిరాడ్వరదుడన |నెంతో॥

ఓశ్రీరామచంద్రా! సంకల్పమాత్రంబున వికల్పశూన్యంబుజేసి త్రికల్పవ్యూహ భేదసాధన చతుష్టయంబులు గలలోకకల్పుండవుకర్తకర్మక్రియాశూన్యుండవుయుత్కృష్టదానధారేయాదిగుణంబులకతీతుండవుచేత నాచేత నాదిప్రకృతిస్వరూపంబులకు పకృతిగలవాడవై చండతరప్రచండకిరణజాలంబు లణుతండంబులలోప్రవేశించు చందంబునదండివాడవైయణువులలోనణువై ఘనీభూతంబులకు భూతపంచకుండవైనయాదినారాయణుండవస్వ ...స్వదృష్టస్వస్వరూపత్రయంబుతో నన్ను తమసాన్నిధ్యంబునకు బిలువగలయదృష్టభాగ్యంబులభించె నేనెంతధన్యుడను రామా! భీమపరాక్రమసోమా రక్షించుము.

నార=దేవేంద్రా! అట్లుపలంచి తనసర్వస్వమును సద్వినియోగంబుజేసి తా రాగోరిన దారాసహితుడై గురువు ననుమతివడసి తమ మేనమామలున్న హైదరాబాదునకువెళ్ళెను.

దేవేం=నారదా సర్వగానకళావిశారదా.

గీ. ఎంతటిమహాత్ముడోగల వెల్లవిడచి
స్వప్నమునునమ్మియరుగుట చోద్యమయ్యె
నారదా భద్రగిరికేగు టదియుమాని
మ్లేచ్ఛపురమునకరిగెడు యిచ్ఛయేల.

నోచక పాదంబులు ।ఎం॥

5. అతసియింట పశువుగాక విపినము । నందున పాషాణమైన గాకను సతము తన్నుగొలచునట్టి వానర । జాతిలోన నొక్కడనై పుట్టక

...గతులులేక నీచమైన యీనర : కర్మజన్మమేలనెత్తినాడ నోస్తుతియొనర్తు నన్నుబ్రోవు సద్ఘన ' సుందరాంగ బాపిరాజపాలక ।ఎం॥

రామా-రఘుకులవంశార్ణవసోమా సోమకాసుర గర్వాపహారా హరవినుతానందదాయకా అనంతకోటికళ్యాణగుణరూపలావణ్య పుణ్యాకారస్వరూపాయ ఆత్మనిర్మితమోక్షప్రదాత తండ్రీ ముక్తిప్రదాయకమగు స్వస్వరూపం బెరుగని యీ యనిత్యమగు పాతకశరీరంబేలనిచ్చితివి. నాయనా నాడే నిన్ను గొలువగల భాగ్యమొసంగవైతివే కాని యిప్పుడు మిగిలిన దేమి. నేడే నీయాధీనమైతిని నాకీవిభవమేల ధర్మముగా పరాధీనంబు గావించెదను. (నిష్క్రమించును)

నార=దేవేంద్రా వింటివా?

6. తోడిరాగం—అడుగుకీర్తన—ఆదితాళం

ప॥. యింతవానినిగానము ।యీభువియందు
యింతావానినిగానము

అ॥ ఎంతావాడోగాని సుంతైనమరువాక
దంతీవరదుని నెపుడు దలచుచునుండెను

చ॥ యింతటిమహాత్ముడు ధరాతల।మంత వెదకినగాని శక్యమ

నంతజీవులలోన సుజ్ఞానమయుడై । యలరారి యితరుల కాంతాల గనుగోనాడు । వాదములకు నుంతైనపదమీాడకు దోషములాకా । వంతైనమదిబొపాడు హింసలకుర । వ్వంతైన చెవియొగ్గడు । సద్గుణుడీతడు వంతూలాడడుయింటి। వారితో నెన్నాడు కాంతాను కడుప్రేమా । గారావించును భువిని ।యిం॥

2. కల్లాలెన్నడు బలుకాడు ప్రాణాపాయ । కరమైన వెనుదీయడు దేవాధిదేవా తల్లీదండ్రులసతము । దలచూచునిత్యము ముల్లోకములు రామ మూర్తియేయనిదలచి

మి॥ కల్లలీసంసారవిషయక మల్లరియెగా కేమిలేదని । యుల్లము నదలపోసిజన్మము యుత్తదిగయోంచించి సుఖముల । నెల్లా నొల్లనివాడు కష్టములాఉ । తల్లాడిల్లనివాడు వైరులులేక యుల్లామలరెడువాడు సద్గుణములా కెల్లానిలయము వాడు షడ్వర్గుల నెల్లావిడనాడియు । నీకన్నలేరనుచు యల్లాడుచుండెను. యనఘాబాపిరాడ్వరదా ।యిం॥

దేవేంద్రా యిట్టిసమయంబున కబీరు హరినామస్మరణ జేసుకొనుచు వచ్చెను.

కబీ= (7) సావేరిరాగం—ఆటతాళం.

ప॥ దయజూడుస్వామి । దాసుడనునుమిన్న దర్శనంబిచ్చి ।దయ॥

అ॥ భయానకుడ సమ్మగావుసద్గుణ । మయాకరుడ వత్యూతానంత (శ్రీ)మయుండ వఖిలాగమసంసేవిత । మాదిమధ్యాంతమద్భుత్యుడవు ।ద॥

2. కలవుగానరావు కలిగెనేనియు। కలతజూపి కలతబెట్టి దుష్కృతకలియుగంబు। కలవిధానపెర కేకలలలోన ద్రోచి దుష్టులౌకుం కలనుజూచినట్లు। నన్నుజూడకు గన్నతండ్రి మాకుదిక్కెవరు ।ద॥

3. ధరనుబాపిరాజదాసునేలిన । ధర్మమూర్తి తపనకులనుకీర్తి కరుణజూడు కరివరదమురహరా। కనకాంబరచేల గోపబాల పరమపురుష। భవవినాశయీశ భక్తపోష ప్రాణనన్నూరాపాయ మరువబోకు మారజనకవరసుకు। మారమంగళాయతనుధీర ।ద॥

శ్రీమద్రామారమణగోవిందో హరి

గోప=(ఎదురుబోయి) మహాత్మా నమస్కారము.

కబీ=అయ్యా ఆగుము. నీవు బ్రాహ్మణుడవు, నాకునమస్కరించబోకుము నేను నీచమగు కరకుతురకకులంబున బొడమితిని.

గోప=స్వామీ యింతియేనా మీసందేహము. కులగోత్రము లెక్కడనుంచివచ్చినవి. సుజ్ఞానులకు అజ్ఞానపూరితమగు కులముతో నేమిపని. అనుగ్రహించి భోక్తగా దయచేయుడు.

కబీ=అయ్యా అట్లైన తమచిత్తము. (యిద్దరువెళ్ళి) మరల వచ్చినవుడు

గోప= (8) మోహన—త్రిశ్రగతి

ప॥ ధన్యుడనైతిని । మహాత్మధన్యుడనైతి

అ॥ మాన్యచరిత భవదాగమ । మహిమచేత సర్వస్వము ।ధ॥

1. కలుషములన్నియుదొలంగె । గాంచినకతమున త్వదీయ నిలయము నెయ్యది యొతమ। నిర్మలనామము దేదో దెలుపుడు యఘములకు భయము । గొలుపుడు తావకపాద ము నిలుపుడు శిరము సమోతుము । నిడుడిజడుడ పుడమినురుడ ।ధ॥

కబీ=అయ్యా

2. నాదని దేనిని దెలుపుదు । నాదిమధ్యమంత మెల్ల నాదియొ సృష్టిస్థిత్యము । నాదియునాదియొసర్వము నాదిగాని దేది లేదు । నాది వెదకిచూచుకొనిన సాధుసుగుణవర్యసుర । సన్నుతయాదార్యనామ భేద మొకటిదప్పక । కబీరందురు ప్రాకృత మొప్ప ।నా॥

గోపన్న=స్వామీ

3. ప్రకృతమునకు వికృతమైన । సుకృతము లభియించెనాకు వికృతాకార ఘుతిమిరము । వెడలెను తమమృదువచనము సకలధర్మవేదియిది ప్ర । సాదింపుము నాదినా । వికలత్వము బారదోలి వెడలునిగమ వేది కడు ।ధ॥

కబీ=అయ్యా బాగుగా యోచించుము.

4. నీవు నేను నీదినాది । నిజము నెరుగుమది యనాది జీవులకెల్ల రకునాది । దేవుడెవడు భక్తవరుల గావనెవడు మరిలయింప జేయు నెవడు । అతడెమనల బ్రోవు మదితారకమనినీవు । నమ్మినజన్మకురావు యికమైని యేమి । లేవు బాపిరాడ్వర

దునిగాచిన హారికన్నస్వామి ।నీ॥

గావున ఓగోపన్న నిన్నుజూచిననాకు కడుసంతసమైనది. గాన నీకు ఒక్కసంగతి దెల్పెదయిటురమ్ము.

గోప=(చేతులుజోడించి) ఏమి మహానీయ.

కబీ=చెవియొగ్గుము.

గోప=(యొగ్గును)

కబీ=(చెవిలో యేదో చెప్పను.)

గోప=(చేతులు జోడించి) కృతార్థుడనైతినిస్వామీ.

9. బేహాగ్—చతురశ్రగతి.

ప॥ ఆనందమాయెను । ఆహాహా నే ।డా॥

అ॥ శ్రీనందనందన । శేషశయన శ్రీవరాననుతమం । త్రార్థ ముచేకూడె ।నా॥

2. మానితసురనుత । మంజులగాత్ర దయానిలయాపర । మాత్మసుబోధన ।మా॥

3. ఓం కారనిలయ । యురుచరితాకర పంకేజాక్షశ్రీ । బాపిరాజవర ।దా॥

-- యిరువడల తారకగర్భ కవినామగద్య—

ఓం. శ్రీ రా మ రా మా య స్వా ।హా॥

శ్రీ. రఘుకులవరదాయ । శ్రీ । వనుతాయ ।స్వా॥

రా. జ్యాభిషిక్తవిఫల । వం । దితజ ।య॥

మ. ధురనామామృత । గి । రిధర ।మా॥

రా. కారాదిమధ్యాంత । బా । హుళ్యవి ।రా॥

హా. అసురాది కులవి | పి| సమద |మ॥
య. దగ్ధత్యంతతీక్షణవహ్ని| రా| రారక్షించ |రా॥
స్వా. మీూఘరాకునొంద | జ | నదునుమీూ |శ్రీ॥
హ. యగ్రీవ కరుణా | క |టాక్షయ |ఓం॥
కా. రస్వరూపాయతంత్రడీ| వి | జయతేత్వాం|భజే॥

10 ఆనందభైరవి—ఆదితాళం.

ప॥ గోవిందాగోవిందా రామ | గోవిందాగోపాలశౌరి
అ॥ నాయుడు దయలేదాధీరా| నమ్మియుంటిరామర్యాదా |గో
1. సర్వముతమపాదములలో | చక్కగానిమిడినావంటి సర్వ
శౌజగధీశ యీూశ | సారసాక్ష శ్రీరామా |గో॥
2. నీకన్నా నాకెవ్వారంటి| నిర్మలాత్మా నమ్మియుంటి |
శ్రీకరాకళ్యాణగుణాకర | త్మాకరార్య జయరామా |గో॥
మి ప్రాకటముగముల్లోకంబులకును | బాహ్యుడవైవర్తించె
డుగుణాకర త్మాకర నిఖిలశుభాకర యఘన | శ్రీకర యసుర
కులాకరహార |గో॥
3. భక్తవత్సలుడగాచేటి | పావనామూర్తివటంటిముక్తినొ
సగు వేల్పువంటి | మ్రొక్కుచుంటిశ్రీరామ
...నుక్తులవిధినీకరుణాంబువులకు | జూచుచుంటి మకలంకగు
ణాకార భక్తాపాయ భుజంగపతంగ | బాపిరాజపరిపాలను
భాంగా |గో॥

శ్రీమద్రమారమణగోవిందో హరి.

(బల్లమీూద పరుండును)

నార=ఓమహాత్మా! దేవేంద్రా! వింటిరా.
దేవేం=నారదా తరువాత.
నార=రాజా

11. ముఖారి—అపుగుకీర్తన —ఆదితాళం

ప॥ ఇంతావానినిగానము । యీభువియందు యింతావానిని
గానము

అ॥ ఎంతావాడోగాని । సుంతైన వెరువాక సంతాతశ్రీరామ
స్మరణా జేయుచునుండు ।యిం॥

రామదాసు అట్టిసమయమున లేచియిట్లనె
రామ=[లేచి] ఓమిత్రులారా

12. నాదనామక్రియ—త్రిశ్రగతి

ప। ఎంతోధన్యుడా । శ్రీకాంతునిగాంచినాడ ।నెం।

అ॥ అంతరాత్మ సంతసించునట్టుల । నంత కోటిజీవరాసికెల్లను।
సుంతలోటులేక గాచునట్టివ । నుంథ రేణుకలలోనగంటి ।నెం।

1. జన్మములకాది జీవులాకుపాది । కర్మమూలఛేదిగాచుసత్య
వాదినా । హృన్మందిరమున నివశించియుకడు । నురుకా
మక్రోధాదులద్రుంచియు । సన్మానించి దయారసమయుడై
సాధువునగు నను గాంచవచ్చె ।నెం।

2. పాపమూలమైన యాపదాలనైన । రూపడంపజాలు రుక్మి
ణీసతిలోలుడు
...శ్రీపతినాదు సుషుప్తినిదోచియు । చేరుము కలియుగ వై
కుంఠంబగు । దాపునభద్రాద్రీపుర ముండెను తడవేల బా

పిరాడ్వరదుడన | నెంతో॥

ఓశ్రీరామచంద్రా! సంకల్పమాత్రంబున వికల్పశూన్యంబుజేసి త్రికల్పవ్యూహ భేదసాధన చతుష్టయంబులు గలలోకకల్పుండవుకర్తకర్మక్రియాశూన్యుండవుయుత్కృష్టదానధారేయాదిగుణంబులకతీతుండవుచేత నాచేత నాదిప్రకృతిస్వరూపంబులకు పకృతిగలవాడవై చండతరప్రచండకిరణజాలంబు లణుతండంబులలోపవేశించు చందంబునదండివాడవైయణువులలోనణువై ఘనీభూతంబులకు భూతపంచకుండవైనయాదినారాయణుండవస్వవాక్యస్వదృష్టస్వస్వరూపత్రయంబుతో నన్ను తమసాన్నిధ్యంబునకు బిలువగలయదృష్టభాగ్యంబులభించె నేనెంతధన్యుడను రామా! భీమపరాక్రమసోమా రక్షించుము.

నార=దేవేంద్రా! అట్లుదలంచి తనసర్వస్వమును సద్వినియోగంబుజేసి తా గోరిన దారాసహితుడై గురువు నను మతివడసి తమ మేనమామలున్న హైదరాబాదునకువెళ్ళెను.

దేవేం=నారదా సర్వగావకళావిశారదా.

గీ. ఎంతటిమహాత్ముడోగల వెల్లవిడచి
స్వప్నమునునమ్మియరుగుట చోద్యమయ్య
నారదా భద్రగిరికేగు టదియుమాని
మ్లేఛ్ఛపురమునకరిగెడు యిచ్ఛయేల.

నార=రాజా మేనమామలతో చెప్పిపోవలయునని రామనామ ముతో బయలుదేరెను.

గోప=స్వామీ యిదేతమపాదముల సన్నిధికివచ్చుచున్నాను.

(13) ఆనందభైరవి—అడుగుకీర్తన—అదితాళం.

ప॥ కారుణ్యాకరనామ శ్రీరఘురామ। కళ్యాణగుణధామ రామ

అ॥ సారాసాదళనేత్రా సకలాసన్మునిస్తోత్రా। మారాకారా కారా మాన్యతానుతధీర ।కా॥

2. హరివిల్లువిరచి సీతనుగొన్న శ్రీరామ। కరుణించునీపాద కమలములేనమ్మితి ।కారు॥

3. తండ్రియాజ్ఞను ఘోర దండాకాటవికరగి। మండ్రాడిరాక్షసుల మాయాజేసినశౌరి ।కా॥

4. ధరనుతరాక్షువు వరబాపిరాట్కువికి। శిరులిలిచ్చిబ్రోచిన పరమపావననామ ।కా॥

రామచంద్రా నీసాన్నిధ్యమునకు వచ్చుచుంటి నికనీదేభారము

నార=దేవేంద్రా యిట్లు బయలుదేరిభార్యాసహితుండై పోయిన మేనమామలు యెదురుగావచ్చి యిట్లనియె.

అక్క=నాయనా గోపన్నా (ఏదురుగాబోయి)

14 కన్నడ—చతురశ్రగతి.

ప॥ అరగినాడవిన్నినాళ్ళకిటు ధ। న్యాత్ములమైతిమి మామే నల్లుడ

అ॥ కరుణారసపూర్ణుడవై మమ్ముల। గాంచమననుగలిగెనా నాయనా

మ౹ పరమసంతోషమొందినాము మా భాగ్యంబని సంతసించినాము। నిరతరామనామసంస్మరణచే నెగడునట్టి పుణ్యపూరుషుండవు ।అ॥

2. నీదుజన్మకతనమావంశమతి నిర్మలమైయలరారెనాయనా। నీదుమృదులవాక్యామృతధారలు నెలమిగురియధన్యాత్ములమైతిమి

... సాధువరులకెల్లభూషణుడగు చక్కనయ్యమాదుతోడబుట్టువు । మోదమందెనిన్నుగాంచిసద్గుణ మూర్తి భాపిరాజపాలభక్తా ।అ॥

రామ=(మేనమామలజూచి) అయ్యలారా

15 హిం॥ కన్నడ—చతురశ్రగతి.

ప॥ ఏటికింతాపెద్దాజేయగా । ఏటికింతపెద్దాజేయగా

అ॥ మాకొకానిదైవము । ధాటిలేనిదేదిగలదు ।ఏటి।

2. రాముడుండయెవ్వరిష్టము రాను రాముడుండా । స్వామియాజ్ఞలేనిది భూమినుండూటెట్టులు ।ఏటి।

3. తల్లిదండ్రికన్నా మిక్కుటమైన తల్లిదండ్రికన్నా మిక్కులుమైన । యుల్లముండూటచేత నిట్లుచల్లాగబల్క 'ఏ॥

4 చిన్ననాటనుండి పెంచినన్ను చిన్ననాటనుండి పెంచినన్ను ' మిన్నజేసిచక్కాగ గన్నమామలార ।ఏటి॥

నాయనలారా చిన్ననాటనుండి మీయాజ్ఞానువర్తినే యింతపెద్దజేసి బల్కనేల

అక్క=నాయనా నీచుట్టు సుగుణఖనిమేనల్లుడగుటకు ఎంతనో మునోచితమోగదా.

రామ=నాయనా మీదయ యట్లున్నది దానికేమి. మీక్షేమ మెట్లున్నది. మిమ్ములనేలురాజు మంచివాడేనా.

అక్క=బాబు చాలమంచివాడు రమ్ము దర్శనము జేయుదము.

రామ=మంచిది అట్లనేపదండి (వెళ్లును)

తానీషా=(జూచి ఆశ్చర్యపడి) మంత్రివచ్చులారా.

16 తోడిరాగం — ఆదితాళం

ప॥ చక్కానివాడు । చుక్కాలరేనీకిజోడు ।చ॥

నక్కావమెరిగింపుము నతనినా । పక్కనిలపి రక్షింతు నేపుడు ।చ॥

1. ముద్దుగుల్కు సోయగమ్ము తళ్కుల । నద్దినట్టియద్దముల్ కపోలములద్దిరా శరీరము స్వర్ణపుకళ । దిద్దినట్టుబుండెదం డిగానా వద్దలేదు ఎంచిచిచూడనింతటివాడు । షోడశకళ లెల్లను దిద్దినట్టివనజారికి సీడగువాడు । శాంతగుణములీ తనివద్దకాపురంబున్నట్టి యెకిమీడు । బహునేర్పరియైనా ... ఖుద్దునుండి వినయమొప్పనిలచెడివాడు । యీతనినెటులో నావద్దనిలపియధికారమొసగికడు'వృద్ధిజేయసమకట్టినాడ'చ॥

2. ధరణిపెక్కుమాన వాళిగలరీ । తనికిసాటిగానరారు దల చిన మరునిరీతిసోయగంబు । శాంతము మహితలంబువడు పున నుండెనుమీా పరమనీషియెవ్వరివాడో యెరిగింపు । మనివార్యుండై యీాధరణినెల్ల పాలించగదోచెడు చూపు

బుద్ధికినిబృహస్పతి । కిరవందగజాలినట్టును నుమెయిసాపు ।
ప్రాణతుల్యమగుసుందరుని గన్నతల్లిదండ్రి నేమహిజూపు ।
రామనామమంత్రము.

... మరువనట్టివాని విధంబుగనా । మదికిదోచెయోచించిజూ
డగా ధరనుబాపి రాజదాసునేలిన । దశరథాత్మజుడు బ్రో
చునితని ।చక్కా॥

మంత్రివర్యులారా వేరుగాయోచించక యితండెవ్వడో దెల్పుడు

మాద=రాజా యితడు మా మేనల్లుడు । బీదవిప్రుండు దైవభ
క్తుండు.

తానీ=మంత్రి ఆలాగునా అట్లైన । యీతడు మీ మేనల్లుడ
గుటమీవంశముగూడాతరించినది । యీతని పెద్దలున్నారా.

రామ=స్వామీ పరలోకము జెందిరి,

తానీ=నాయనా నీకుయధికారమియ్య నమకట్టినాడ సంగీకరిం
చెదవా?

రామ=రాజా ఏమియుద్యోగము । ఎక్కడికిచ్చెదరు.

తానీ=తహస్సీలుదారుగా భద్రాద్రితాలూకాకు బంపెదము.

రామ=తెమశెలవు.

తానీ=జాగ్రత్తగా పన్నులువగైరాలు వసూలుజేయుము.

రామ=తమచిత్తము.

తానీ=మంత్రులారా యీతనినిసర్వాధికారిగా జేసి భద్రాద్రికి
బంపుడు.

అక్క=చిత్రము (రికార్డుయిచ్చి) నాయనా బహుభద్రముగా
వర్తించవలయునునుమా అనలుతురకదర్బారు.
రామ=అయ్యాలారా మనమొదలేయది.
అక్క=నాయనా పైనినీచిత్రము.
రామ=మానులారా

అనుగుకీర్తన.

17 ఆనందభైరవి—ఆదితాళం.

ప=భయముతేదనుకొండి । శ్రీరాముడుండ భ॥
అ=భయమేల శ్రీరామ । భద్రుడుండగ మనకు
దయజూడకుండునా నే । తగుగాని ప్రేమచే ।భయ॥
1. ఆపాదలనుగాచును । భక్తులైలానెల్లా
కాపాడిదయజూచును । దీనులనెంతో
దాపున జేర్చుకొనును । దుష్టులబట్టి
యాపాడగించుచును । సర్వమయుడైయ్యా
శ్రీపాతిననుకృపా । నేపారజూచియు
నాపాలిదైవాము । నన్నూపాలించును ॥భయ॥
2. తాటాకిదునుమాడెను । రాక్షసులాను
గీటడచె బాల్యమునను । మానులయజ్ఞ
వాటినిరక్షించెను । రాతిగనున్న
చేటీనిగాపాడెను । అట్టిశ్రీరాము
డేటికిననుకృపా । నేలకుండునుదలప
ధాటీగాబాపిరా । డ్గా సాపోలకుడుండ ।భయ॥

అక్క=నాయనా అవునదినిజమే తరువాయినీయిష్టము.
రామ=మామలారా నన్నుమాత్రమెొక కంటజూచుచుండవల యును నాకుశలవు
మాద=అయ్యా మంచిదిపోయిరమ్ము.
రామ=(నిష్క్రమించును)
దేవేం=నారదా పిమ్మటయేమైనది.
నార=రాజేంద్రా పిమ్మటసతీసుతాన్వితుండై భద్రాద్రిపురంబు నకరగి తానుతహస్సీలుదారుడైనట్లు గ్రామాధికార్లకు విఖితపూర్వకముగా తెలియజేశి వారివల్లనుచితమర్యాదల తోఁ పురిలోనికిప్రవేశించి అదివరకు రామునిపూజింపుచున్న తమ్ములదమ్మక్కను గాంచి నమస్కరించి రామలక్ష్మణ భరతశత్రుఘ్న సీతా హనుమద్విగ్రహంబులనుగాంచి సా ష్టాంగముగా బడియిట్లనియె
రామ=తండ్రీ రామమూర్తి.

18 సావేరి—ఆదితాళం.

ప=యిన్నాళ్ళకు తమదర్శనభాగ్యము । నేబొందితినోరఘుకుల తిలుక
అ=కన్నులారగాంచనోచినాడ ప్రకాశమానమైననీ నిలయమో
మిత్ర=కన్నతండ్రి నీదుచెంత జేరితి గాచువేల్పువనుచు వెక్కన మ్మితి నన్నుగాచుభారమంతనీదే । నళిననేత్ర నరునిగాచు తండ్రీ ।యి॥
2. నాదుకనులదోచినన్ను బిలచిన । నారాయణ వరవరసుధారి

త్రా నీదయారసము జల్లియునాప్తై । నిర్మలధర్మావనినను గావుము.

... నాదినీది నేనునీవునాహృద । యాదియందునిన్ను నిలపియుంటిని నాడుతండ్రిడియెట్లుబ్రోచెదోనుగు । ణావనీశ యీశ స్వప్రకాశ ।యి॥

3. పుట్టింపను బెంపనుజంపనునీ । ప్రజ్ఞగాదెశ్రీతామనోహరా అట్టివాడవీతను వేలనునా । కఖిలాగమసంసేవితనాతో

... వట్టిమాటగాదనుమ్మిమముచే । పట్టియెటులగాతువ్రా తండ్రికడు దిట్టతనముబూనినిన్నునమ్మితి । నిట్లుబాపిరాజ హాలకానా ।కన్నా॥

(అక్కడ నున్న వారినిజూచి) నాయనలారా మీరందరీ రాను భద్రుని పూజింపుచున్నారు యెంతటిధన్యులు. యీనాడు నా దొక చిన్న విన్నపమున్నది. గ్రామస్తులందరు వచ్చినారా.

గ్రామ=మహాప్రభో అందరు వచ్చినారు శలవిండు.

రామ=నాయనలారా నావాక్యములు మీకింపుగొలిపిన నంగీకరింపుడు సందేహమున్న మన్నింపుచు వినుడు.

19 ముఖారి—ఆదితాళం.

ప॥ సదయులారయిటువినుడీ । హరిపదములుముక్తికి తెరవని నమ్మిడి ।స॥

అ॥ కదనమందు వీరాధివీరులను । గర్వమడంచిన సర్వవ్యాప్తకుడు ।స॥

1, షదపడిసర్వజగంబులువెదకిన । పరమాత్ముడురామచంద్రు

వంతటి విదితధర్మవేదికరయశక్యమె ।విమలగుణులార కను
లకనులార ।స॥

2. అన్నలారరామచంద్రుడేమన । కాపుడనుచునమ్మికొలువ
మెంతటి మిన్నలైనకష్టవితతిజుట్టిన । మన్నువాలుగావె
నిక్కువంబుగ

...కన్నులారగనుగొన యత్నము శేయండి । రామచంద్రుడే
మన కన్నివిధంబులతోడనుకొనినమ్మండి । దుష్కృతయ
త్నంబుల కెన్నడించుకైనపాదమిడబోకండి । శాశ్వతమౌ
ముక్తిప్రసన్నమగునుధైర్యమునర్జించక లెండి ।యింతిసౌగ్యల
మొత్తము

...లన్నివమ్మజేసికోరుకొక్కుల।నాకురతంబుకల్పకవిధమట్టుల
కన్నతండ్రిమననుప్రసాదించు । గాననించుకైనను వెను
దీయక ।సద॥

3. మరువబోకుడయ్యలారమనకుర । మావరుండుభద్రగిరిని
వెలశెను నిరతమతనిపాదకమలములమది । నెలమినమ్మి
గొలుచుచున్నజన్మము కరువుదీరమోక్షమొసగుగావున ।
కల్లలెల్లగుల్లజేసిమీరలు త్వరితగతినిభవమడంచుచక్కని ।
త్రోవజూపుచున్నవాడదానిని నెరవుజేశిచక్కగననలంబిం
చండి । దానికిసరిలేదెచ్చట పరమువేరుగానరాదునిక్కము
నండి । యీరాజ్యమునేలెడు దొరలుమనకుశాశ్వతమన
నివబోకండి । బొమ్మలాటరీతిని జరుగుచున్నకల్లనాటకంబి
దినుండి । మాయతిమిరమునబడి

...ధరను బాపిరాజవరదుడగుమన 'దశరథేశుసుతునికన్నమిన్న లుధరణిగలరె తల్లిదండ్రిసీతా। తరుణిరామచంద్రమూర్తి గలడో ।న॥

నాయనలారా బాగా ఆలోచించుడు.

జనము=తమవాక్యంబులు వేదంబులు తమయాజ్ఞమే మాకు శరణ్యము విూయిచ్ఛాలీల వర్తింతుము.

రామ=మిత్రులారా అట్లయిన చైత్రశుద్ధ నవమీ ఆదివారంబున శ్రీరామమూర్తి జన్మదినము గావున మనమందరము పరమనిష్టాగరిష్టులమై సంతర్పణాది మహోత్సవము జరిగించవలయును. సర్వమును శక్త్యానుసారముగా సిద్ధముజేసి దేశములందు చాటుబంపుడు.

మున=అయ్యా మహాప్రసాదము అట్లనే సిద్ధముజేసి వెల్లడించెదము.

రామ=నానిలయమున కరిగెద (నిష్క్రమించును.)

మున=ఒరేపోలా.

పోలడు=ఏంది బాబు శెలవు.

మున=ఏమిలేదు నీవు ఇంకా నలుగురు బయలుదేరి వ్రాపినంతవరకు చైత్రశుద్ధ నవమినాడు రామకళ్యాణోత్సవ సంతర్పణములు పెక్కులుగా భద్రాచలంలో జరుగునని చాటుడు.

పోల=చిత్తంబాబు (డప్పుచాటుచు) బాబు సర్వమైనవారికి చెప్పేదేందంటే

20. నాదనామక్రియ—ఆదితాళం

ప॥ రండిచూడగా । శ్రీరాములోరికళ్యాణమంట 'రం॥

అ॥ దండిగాను నపున్న రాసులు పెద । కొండలవలెభోజ సంతర్పణము మెండుగాను జేతురంట రాముల పండుగంట యింకేటోనంట 'రండి॥

2. రాములోరుపుట్టినదినమదియట । కామితంబులెల్లనిచ్చువాడట యేమిడబ్బులేనివారుకూడా । స్వామినిగనుగొనవచ్చునంట 'రండి॥

3. సంసారముభోనుచుభయముచే । జారబోకుడెనకకు ప్రభువులార కంసారినినమ్మి భద్రగిరిలో । గలుగుసంబరము లెంతోవింత ।రండి॥

4. ధరనుతరత్నువుబాపిరాజున । ద్వరదునేలురాములోరువింతగ తిరుగునంటవీధులందురథమున । తెల్లవార్లుసంబరములంట ।రండి॥

మరండిమరండీ నేను చెప్పదలంచింది మీారువిననెంచింది యేందంటే మాభద్రాద్రిలో రాములోరికి సీతమ్మకి పెళ్ళిసేత్తారంట. బాగా సంబరాలు ఒద్దేభోజనాలు పెడతారు. అందరు పిల్లామేకా బయలుదేరి రండీపోయి (డప్పువాయించును.)

గ్రామ=మీాగ్రామంలో కళ్యాణం ఎప్పుడురా

పోల=బాబు రే పాదివారం నాడండి. దయచెయ్యండి బాబు (శలం)

గ్రామ=మంచిది.

21. కళ్యాణిరాగం—అడుగుకీర్తన—ఆదితాళం.

ప॥ మిత్రులారావింటిరే । చాటినదెల్లా ।మిత్రులారావింటిరే॥

అ॥ మిత్రులారరామ । మేదినీసునకుయీరాత్రియున్నకమంట। రండిపోదాము వేగ ।మి॥

2. సంతర్పణములంట యున్నవమూలు । చాంచేసెదరంట గంతులువేయుచు। కరతాళములతోడ సంతతముభజనాలు జరుపుచుండుదురంట ।మి॥

3. దూరామనిదలచాకుడీ । భద్రాద్రికి దారీచక్కనిదండి రండిధరనుదొడ్డికుంట । పురమునగలయట్టి పరమాత్మరాము ను । బాపిరాట్కివివరదుకు ।మి॥

జనులు=మిత్రులారాఇట్లయిన ముఖ్యముగాబయలుదేరి పోదము శ్రీమద్రమారమణ గోవిందోహరి.

సుబ్బాపధాని=ఒరే అంటరానివాడా ఏమిటాచాటింపు.

పోల=బాబు ఏందంటారు (దగ్గరకు వెళ్లును.)

సుబ్బా=ఓరేవెధవా మీదికిరాకురా (దూరముగాబోను)

పోల=ఏందయ్యా అంతాచారాలు యిప్పుడేమి ఆచారాలయ్యా ఆచారాలన్నీ అడుగంటినాయి. యింకానీకు తెల్లేదు.

సుబ్బా=ఏమిరా తెలిసేది చెపుతావు

పోల=ఏందయ్యో తిట్టమోతావు. అడుగు తిన్నగాచెపుతా.

సుబ్బ=ఏది చెప్పు తొందరగా.

పోల=దారాలుబొడ్డులోపెట్టి డిపోలోకూకుంటే నువ్వు నేను వకటే బొట్టుతుడుసుకుని బొరుస్టాటలోకూకుంటే యిప్రిడెవ

డో యిూడ్రెవడో తెలియదుగందా. మేము కుట్టినసాప్పజోళ్లు తొడుగుకుని బోజనంసేత్తుంటే తప్పలేదుగాని అంటుకుంటే తప్పా పూటకూళ్ళకన్నా మేమంత తప్పాబాబూ పచ్చడి రుబ్బోడు పల్లోడైతే నీళ్ళమోసేవాడు గొల్లోడు యిళ్ళుతుడిసే వాడు మావ్రోడే వండించేవ్రోడు వ్రోడ్రోము తినేవ్రోడు మాత్రం మీవ్రోడు.

సుబ్బా=చాలు యీంపాటికి చాలించు.

పోల=మాదొరలుచూడు పెత్తందారుడైతే పెదపెళ్ళాము ఉండితీరావు. చెట్టుకాఫీ పుచ్చుకుతీరాల.

సుబ్బా=చాలు దానికేమిగాని ఆచాటింపేమిటి.

పోల=రాములోరు సంతర్పణ బోజనాలు రేపాదారం.

సుబ్బా=బాగాచేస్తారా.

పోల=ఓ. మీాచిత్తానకంటూ యెక్కువే. నేపోతానుబాబూ (పోవును.)

సుబ్బా=మంచిది.

22. సావేరిరాగం—ఆదితాళం

ప॥ వస్తారా వెంకటశాస్త్రిగారు సంతర్పణంబులంట

అ॥ విస్తారమైనపిండివంటలు । ముస్తాబుకొరకు ళాలువాలుదొరకును జాస్తిగాను బొబ్బట్లుపూరీలు । చక్రపొంగలరిశలు బూరెలు ।వ॥

2. క్రొత్తతహాస్సీల్ దారుబహూ । గొప్పగాను జేయుచున్నా

రంటు చిత్తమొదవినట్లుభోజనంబిడి। శ్రద్ధగానుతాంబూల మొసగు ।వ॥

3. పండితుండనధికముగావలెనని । పట్టుబట్టి సంపాదించవచ్చు నండియిట్టువడుపుమనకు రాదువినండి । లెండిరామాలస్యమేల ।వ॥

4. తరముగానిజనముతోవ్రుచుంటిరి । ధరనుశాపిరాజవరదుడగు కదు పరమపావనుండురామచంద్రుని । పాడియాటలాడుచు పోదము ।వ॥

వెంక=అయోధ్యా ముఖ్యముగా వెడదామండి పదండి శ్రీమద్రామారమణ గోవిందోహరి.

దేవేం=నారదమునిచంద్ర పిమ్మటయేమైనది.

నార=ఇంద్రా తరువాత సమస్తము సిద్ధము జేసి మహాప్రళయమగు సంతర్పణలు కళ్యాణము జేసిరి యెట్లన.

23. కళ్యాణి—ఆదితాళం

ప॥ రామునికళ్యాణము । వినిపింతుమన శ్రీరామునికళ్యాణము

అ॥ ప్రేమమీరభక్తవరులుగాచిన । ప్రియకౌసల్యాతనయుడైనశ్రీ ।రా॥

మ॥ వింతలైన చల్వపందిళ్ళలో । వేడుకలరుచిత్రకారుశ్రేష్టులు చెంతనిలచిసకలదేశజనములు । శ్రీగోవిందాయని స్మరించు శ్రీ ।రా॥

2. ప్రమిలగౌతమిస్నానంబులుకడు । ప్రేమమీరనుపవాసంబులుమే లవిరళమగుభక్తికోటిగొలువగ । నానందము వెం

పారగనిత్యము కవిగాయకవిద్వజ్జనన్రుత్యా ।కరగాంతలు గీతములుబాడగా భువితూరర్యాములుగర్జింపగ । పుణ్యానతులునివ్వాళువివ్వశ్రీ ।రా॥

3. విపినవాసులతులితమగుఫలముల । వేడుకలరశ్రీరాములకొసగుచు తపనకులనుభూషణాదయామయ । తండ్రీమముగావుమనుచువేడిన కృపవహించివారికోర్కెల్లను । కొనసాగగజేయునట్టిశౌరికి నిపులమైనమనసారనివేదన । వేడుకలరజేయునిత్యమునుశ్రీ ।రా॥

4. ఘనమగుసంతర్పణలొనరింపుచు । కయింకర్యము జేయుచు రాఘవులకు వినయమొప్పనూష్ణగుండసలిలము । వేడుకతో స్నానమాచరింపుచు ఘనతరంపుపర్ణశాలకరుగుచు ।కమల జాక్షీమసలుతాపుగాంచుచు అనయముశ్రీరామజపానందము । నలరుజనులు బాపిరాడ్వరదుడగుం ।రా॥

దేవేంద్రా అట్టియడమా చడ్డవిపరీతమైనది.

దేవే=ఏమావిపరీతము.

నార=రామదాసుగారు అందరకు భోజనము లొడ్డింపుచున్న సమయమున తనకుమారుడు రఘురాముడు నేలనూతిలో బడెనని పిల్లలు తల్లితో దెల్పిరి.

దేవేం=ఎట్లు

నార=యిట్లు

బాలురు=అమ్మా

24. నాదనామక్రియ—చతురగ్రజాతి

ప॥ ఏమిదెల్పుదు మయమ్మాశ్రీకమలాంబనీకు ॥ఏమి॥
స్వామియాజ్ఞయైనదికాబోలునుసుకుమారి కుమారునిగతినీ
'వే॥

కమల=ఏమినాయనలారా.

ప॥ వింతదోచెగామీమాటలు చింతించిజూడ ।విం॥
స్వాంతమందు సందియమగుచున్నది నుంతయైన వెనుకదీక
దెలుపు ।విం॥
స్వాంతమందు సందియమగుచున్నది నుంతయైన వెనుకదీక
దెలుపు ।వి॥

బాలురు=తల్లీ

ప॥ పూలుగోయుచుండ పుణ్యాత్ముడుమీరఘురాముడు ।పూ॥
వీలుగాని పెరటిలోనగలతయా నేలనూతికడకేగెనమ్మ । ఏ॥

కమల=నాయనలారా

ప॥ భంగామేమిలేక భద్రామైయున్నాడసుతుడు ।భం॥
బంగారపునాముద్దులయ్యకే బాములులేకుండెనాతండి? ।వి

బాలురు=ఏమిజెప్పమమ్మా

ప॥ కాలుజారినీట కూలినాడుతల్లిసుతుడు ।కా॥
గోలబెట్టిపైకిదీసిచూడగ వీలులేనివిధముదోచెనీ ।కే॥

కమల=నాయనలారా నాముద్దులయ్యను జూపుడు.

బాలు=అమ్మా యిదిగో యిక్కడే [చూపును]

కమల—[చూరిచి ఏడ్చుచు] హాతనయా నీకు నూరేండ్లు నిండెనా
[తీసుకువచ్చి నాధునకుజూపి] నాథా

26. ముఖారిరాగం—చతురశ్రగతి

ప॥ ఎంతటిపాపపు కాలమువచ్చెను । ఏమిశేతునకటా రఘు రాముడు

అ॥ గొంతుకగోసియు పోయినాడు యీ । గోడుయెటులగడపు దాననాథా ।ఎం॥

రామచంద్రా

1. నేరమేమి జేశెయెరుగడు నేరడు।నీతిధర్మమెపుడువిడువనొల్లడు కారణంబులేని పనికిబోవడు । కాలమృత్యువెటులగూర్చి నాడవు

...నీరజాత నీపదంబు లేమది । నెలమినమ్మిగొలుచునట్టినతిను కుమారుకుమారుడు రఘురామునియిటు మాకెడపితివిక । మనలేముతండ్రి ।ఎం॥

2. నవమాసంబులుమోసికంటినా । నాయన యేమని యేడ్చినా డవ్రా యెవరుదిక్కుమాకుతండ్రి మాయడి । యాసలెటు లదీరునోకుమారక

...ప్రవిమలాంగమైననీదురూపము । బాపినమున్నదుఃజలధి ముంచియు దివికిజేరినాడవాతనూభవ । దిక్కులేడెబాపిరా జవరదుడు ।ఎం॥

నాయనా

ఉ॥ ఏవిధితాళుదాన భువి । నెట్టుల జీవముబుచ్చుదాన నిం
కేవిధిదుఃఖసాగరము । నీదెడుదానసునాథ కండ్లతో
నేవిధిజూతునానుతుక । శేబరమెవ్వరుదిక్కు రామ నా
కేవిధివచ్చుచావు వ్వాద। యేశ్వర ప్రాణమునిల్వదక్కటా.
రామ=తలోదరీబేల పోవకనూరడిల్లుము ఎట్లుమ్మృతినొందినాడు
కమ=నేలనూతిలోబడి నేనెట్లు జీవించగలదానను నాథా
రామ=కాంతామణి

26. దేవగాంధారి—ఆదితాళం

ప॥ సీతాంశుముఖివిచారమునొందగ । జెల్లునెనీమదినాలోచిం
చుమ ।సీ॥

అ॥ ప్రీతిమెయిన్ సంసారసాగరపు । పీడడవిలివర్తించుటగాదది

మ॥ రాతినాతిజేసినట్టిశ్రీరఘు । రామచంద్రమూర్తిపాదకమ
లము లాతతగతియనినమ్మికొలువుమ । త్యాసవిడచిసాకు
మార్యసీలా ।సీ॥

2. సతులుపతులునుతులుధాన్యరాసులు । సంసారముక్షేత్రంబు
లుగృహములునతముగావు । నిష్ప్రయోజకంబగుసర్వము
మిథ్యనుమాయదిగాకను
... బ్రతుకుసర్వజీవరాసులకుభువి । ప్రాణముండబోదుశాశ్వ
తంబుగ సతముబాపిరాజదాసునేలిన । సర్వమయుడురా
ముడేస్థిరంబని ।సీ॥

కాంతా నీవిట్లువగచుచున్న భోజనము జేయు సర్వజనులు లేచి

పోదురు. గావున యీశవమునొకచోట నుంచుము. పిమ్మట యోచించవచ్చును.

కమ=నాథా మీచిత్తము. (భద్రపరచును)

బ్రాహ్మణులు=(భోజనముచేసి తేనుస్తూ) రామదాసుగారు ఏమిసంతర్పణజేసినారండి. బలే మీజన్మతరిస్తుంది. మీవంశము వృద్ధియవుతుంది. భోజనమేగాక దక్షిణలుకూడా యిప్పించినారు. సంతోషం యిక శెలవా.

రామ=మంచిదిమహాత్మా నమస్కారము.

బ్రాహ్మ=పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిరస్తు శలవు.

రామ=ధన్యుడను మంచిది.

బ్రాహ్మ=శ్రీమద్రమారమణగోవిందోహరి. [నిష్క్రమించును]

రామ=[కుమారుని రామాలయములోనుంచి] శ్రీరామచంద్ర

27. హిందుస్తానీముఖారి—చతురశ్రగతి

ప॥ సమయమురావేరాశ్రీరామచంద్ర । సమయమురావేరా

అ॥ సమయముగావరాసర్వమునీవెర । కమలదళనయనగావగ నన్నిదె ।సమ॥

1. పాపమెరుగదుపశిసుకుమారుడు । నీపదములదరినెటుపడియుండెను

... కాపాడుముకన్నతండ్రిదీనద। యాపరుడవుభక్తకోటిలోయే యాపదలనుబెట్టనేరవటసుతు । నాదరించినసువులనొసగగ నిదె ।స॥

2. నీపాలనమునబాలకులెవ్వరు । నీల్గలేదటందురుపెద్దలుభువి

మాపరిభవివేయనిమదిగొలువను । మారునిరూపడగించితి వేమిర
... భూపాలకగోపాలకదీనద । భూపాలకనీపాలబడితిమో కా
పాడుమునీకన్న నుముఖ్యుల । గానరాము రామచంద్ర
రామా ।స॥
3. నీదుజన్మదినమనిసంతసమున । నెగడుచునుంటినిశ్రీరఘు
రామా నీదుపూజకొరకునుపవశించియు । నిర్మలిమైయుల
రా రెనాపత్ని
... మోదమలరపూలకొరకుబంపిన । ముద్దుబాలుడంతముం దె
నీయదిగా దె కారణంబురామచంద్ర । గావుమిపుడుశ్రీరమా
మనోహర ।స॥
4. క్షణములోనబ్రతుకకున్న నాదగుచావు। నిక్కువంబు నేడుతండ్రి
సుగుణుడునాతనూజుడు మీాపదము లె । గోరుచుండువాడు
సర్వవేళల
... ప్రాణుతింతుమనోవాక్సుద్ధిగనా । ప్రేమపుత్రునొసగునింత
కన్నను గణనగల్గుకార్యమేమిభక్తుల । గాచువేల్ప బాపిరాజ
పాలక ।స॥
ఓసీతామనోహరా కరుణాసాగరా.

సీ॥ జయరామ రఘురామ ! జానకీరామశ్రీ
కళ్యాణగుణధామ ! కరుణనామ
కోదండరామకా ! కోదరాంతకరామ
ఘోరాసురవిరామ ! కోరితినుమా

రారారమామనో ! హరా హరార్చితా
ధారావసుంధరా | ధారధీర
నీరజనయనావి ! నిర్మలాకార శృం
గారలంకారశ్రీ ! కారహృదయ
గీ॥ రార రక్షించరామర ! హరివిమల
తారహారాలధర నిర్వి ! కారనిష్క
ళంక లంకేశుహరిమే ! లౌరపుత్ర
నాసగు మోంకార శ్రీకార ! యురగశయన
రఘురాముడు=(లేచి) ఓజగత్సృష్టి స్థిత్యంతకారణా రామా

28. నాదనామక్రియ—చతురశ్రగతి

ప॥ శ్రీరామజగదభిరామా | జయరామభక్తజనకామా రా
రమ్యసుగుణవిచార । రక్షించుమారాకారారణరంగసూ
రశ్రీ।రా॥
2. మన్మానసాబ్జమదభృంగ । మరుమాటలేల శ్రీరంగా రా.
మానసుగావుపతంగ । కులరాజనీలరత్నాంగనుభాంగా
॥రా॥
3. మా. హితగుణసోభకరాజయి । మారుతివంగళధీర
మేల్ య. హితదుకృతవిచార । పర!మాగమనుతరమ్య
విహారాశ్రీ।రా॥
4. స్వా. మీశసర్వనివేశసోహం । సహస్రప్రకాశ
హ. మారనుగుణాకార । ఆద్యంతమధ్యవిచారవిహారా
॥రా॥

5. ఓంకారప్రణవాన్విహిత । యురగాదితల్పసమేత పంకేరు
హాక్షవిలాసహరి । బాపిరాజకవిపోషణాశ్రీ ।రా॥
రామ=(కుమారుని ముద్దుపెట్టుకొని) కుమారా శ్రీరామదత్తా
యత్తసుప్రాణ నేనెంతధన్యుడను.

29. ధన్యాసిరాగం—అడుగుకీర్తన—ఆదితాళం

ప॥ కలవుశ్రీరఘురామా జానకీరామ । కలవుపావననామరంగ
అ॥ కలవెనగుకారుణ్య । సాగారశ్రీకరా పలుమారునీనామ
భజనాచేసెదతండ్రి.
మి॥ కలతెరగునమదీయతనయుని । గాచితివినా పెన్నిధానమ
కలరెనీసరివేల్పులీయిల । కామజనకరమామనోహర
...యిలలోనమిముదలచుచు నిత్యమునీపూజల నాచరణశే
యుచు । యితరములౌపోకలనుబోవకయలరూచు । పాప
ములనుదొలగించుమనికోరుచు । శ్రీరామచంద్రా తలపూ
లలోననీదయ గోరియుండిన నిలచూనెమూపాద లెలమివు
సద్గుణమూర్తి ।క॥
2. కడుపేదనైపెక్కుగా దుఃఖమందేడు పడతీకినుతునిగనుప
రచి తమచరణముల
...కడ నిలచినాఝ్మమతి స్ఫూంగారముగ వెడలించి జగమున
నుడివెదను తమసదయ హృదయమునురగ శయనసార
సయనన మోహమున పుడమీజన్మమెత్తినా మానవూ
లాకు పుణ్యామొదవునెదలచిననూ తడబడకార్యమానయటు
ఓమ్నటలతనుజేయునది యుండున శ్రీరామ చంద్ర కడలేని

దుఃఖసాగర మీదుచునిన్ను నుదిపీన నవిమొల్ల నుదుగు బాపిరాడ్వరద । శ ॥

(యింటికి తీసుకువచ్చును)

కమ=నాయనా శ్రీరామచంద్రుడు మరల నిన్నొనగినాడ
(సుతుని గౌగలించుకొనును)

రామ=అవును

కమ=ధన్యులము

దేవే=మహాత్మా పిమ్మట యేమైనది.

నార=సురరాజ

30. శ్రీరాగము—చతురశ్రగతి

ప॥ ఎంతధన్యులో అంతమైన । సుతుడుబ్రతికె ।నెం॥

అ॥ చెంతజేరి రామ । చంద్రునిగొలచినకతమున ।నెం॥

మ॥ నుంతమైనవిన్న వారమే యీవింతజగమునంత వెదకిజూచిన బంతిలాగునాడుకొనెడి పుత్త్రుడుమరణించి మరలవచ్చెనాట ॥ఎం॥

2. తల్లిదండ్రిపోవుదారిమంచిదైన చల్లాగారక్షించి సాకుశా మచంద్రుడనుచు మన
... కెల్లరకునుబోధించి సద్గుణము తెలమి దెల్పి సంతసింపజేసెడు చల్లనైనవాడుగనుక రాముండుల్లమందునుండిగాచె నే॥ఎం

3. నాటనుండిచాలనమ్మి గుళ్లుగోపురములు హాటమైనరాతి తోటిగట్టించియును॥
... దీటుగాను ప్రాకారంబులుకడు దివ్యధ్వజస్తంభములు శిఖర

ములు నీటుపరచి యాభరణముల మితము సెలకొల్పెను సీతారాముల॥కెం॥

4. నిముషకాలమయిన నిల్వడూ శ్రీరామయనక॥ని॥
కమలా సద్వృత్తినే గడపూచుండ నిత్యాము
...అమితమైకోరుకోర్కెలెల్లను నానందముమీరగ నెరవే ర్పుచు క్రమతగృహాశ్రమధర్మములెల్లను గడపి బాపిరా ద్వరదునిదయ॥ఎం॥

దేవేంద్ర రామదాసుగారిట్లు ఆరులక్షల రూపాయలుఖర్చు పరచి సమస్తాభరణములు శ్రీరామమూర్తికి నిర్మించెను.

దేవే=మునిచంద్రా తమ యజమానులగు సర్కారువారికి పంపించలేదా.

నార=పంపించలేదు.

దేవే—వారూరకొనిరా.

నార=ఊరకొనరా మేనమామలెంతజెప్పిననూ వినక కింకరుల చేతికి జిక్కినాడు.

దేవే=శ్రీరామచంద్ర.

కింక=ఏమయాజల్ది.

31 చక్రవాకము—త్రిశ్రగతి.

ప॥ ఛీ ఛీ నీవెంతజేసినావు యింతి

అ॥ నీచముగావించితివి । దోసముయోచించి । తుదకు॥ ఛీఛీ॥

2. తాతగారిసొమ్మునుచును । ధారబోసినావ।యీ
చేతగానియుద్యోగము । చేయనేల నీచకుల॥ ఛీఛీ॥

3. ఎంతగట్టివాడవురా । గొంతుకుకోతకమారి
నుంతయైన యధికారిది । సామ్మునిరూచించవైతివి॥ చీఛీ॥
4. రారామూరాజువద్ద రాపిడిబెట్టెదము నిన్ను
కూర్రరామూతురక దెబ్బ । కొంచెము చవిజూతువులె॥చీఛీ॥
5. బాపిరాజవరదుడైన । పరమాత్ముడురాముడడ్డమేపగిదిని
వచ్చునో మే । మెరిగెదము దురంతకాడ॥ చీఛీ॥
(కట్టిలాగును)

రామ=తలోదరీ కలతనొందబోకుము నాకు కలవైనది.

32. సావేరిరాగము—చతురశ్రగతి.

ప॥ మరువబోకు మా శ్రీరాముని నీవు॥ మ॥
అ॥కరువుదీరనతడె । గాచువేల్పుమిమ్మెల్లర॥మ॥
కమ=నాథా అదేటిన్యాయము.
2. పోవ న్యాయమూమమ్ముల విడనాడి నాధ॥పో॥
నీవెగాక దిక్కెవరిక మమ్ములనేల । పట్టిబేల । నన్
విడచి॥పో॥
రామ=కాంతామణి.
3. ధైర్యము విడువకు తరుణీమణి నీ । కార్యమెడలకడు ।
కరినముదలచియు ధైర్య॥
రఘురా=నాన్నగారు మమ్ముల విడనాడు టన్యాయము
గాదుగదా మదిదలచిన॥నాన్న॥
రామ॥ముద్దులతనయా। మోహనరూప నీవద్దనుండ నోచనైతి
నేనో॥ ముద్దు॥

కమ=ఏగతిమిమ్ము్నలవిడనాడెదనో । యీగతిగలుగుటఎరుగక పోతిని ।ఏగ॥

రామ=ఎందుకింతబేలవో యెదవు ధీరా । సుందరాంగినుతుడు గలిగియుండగా । సందియ మేలను రాముని గొలచుచు । చక్కగ కాలము బుచ్చుతలోదరి ।ఎందు॥

కమ=ఎట్లైననూ మేము జీవించుట కష్టము నాథా

33. భూపాలరాగము—ఆదితాళం

ప॥ ఏమి శేతుమో మిమ్మూ్నలవిడనాడినాథ ।ఏమి॥

అ॥ రామచంద్రుడింతపంతమూని ని । రాకరించికష్టముల బెట్ట ।నేమి॥

2. ఫరాకుననునాన్నగారుపరని పలుకవే మనందు ముద్దునత । యుడునిరంతరము నీపదములగొలిచెడు నేనుఎటులజీవింతు భువిని। ఏ॥

3. నిలువలేనుకంపమొందె దేహము నీదుకఠినబంధనములుకను గొని । నిలచి తెల్లబోయిఏడ్చుకొమరుని నేనదెట్లుమందలిం చుదానవో । కలసినేనువత్తుజయిలులోనికి కరుణబూని దోట్కొనిబోవుడు ।ఏ॥

4 ధరనుబ్రాపిరాజదాసు నేలిన దశరథాత్మజుండుయిటుల మి మ్ము్నలఎరుగనట్లు జూచియూరకుంటుట ఎంతోవింతదోచె చింతగా ।ఏ॥

నాథా మీవెంట నేనుగూడ వచ్చెదను.

కింక=పోవమ్మ నీవురాతగవు

రఘురాముడు=నాన్నగారు రామునిగొలచుచుండుమూ
రామ=తల్లికిధైర్యముబోధించుచూ రామునిమాత్రము మరు
    వకుడు అదియేనాపునఃప్రవేశమునకు కారణము
కింక=జల్దీజావు [యీడ్చుకొనిపోవును]
తానీషా=యింతబడాచోర్

34. వసంతరాగము—త్రిశ్రగతి

ప॥ ఎంతపనిచేసినావురా । ఓకూర్రమతి ।ఎంత॥

అ॥ సంతసమునవమ్మినిన్ను । సర్వమునకధికారమీయసుంతనైన
    వయోచించక । సున్నజుట్టినావుడబ్బు ।ఎంత॥

2. యింతవాడవనుచునిన్ను । ఎరిగియున్ననాడెనాదు చెంతకు
    రానిచ్చెదనా । చెప్పునగొట్టించనా ।ఎంత॥

3. మించినదేమిరనిన్ను । వచ్చించకలేకయున్న చించ్చించుచు
    నాడియూరము । చీఛీయనుపలుతెరగుల ।ఎంత॥

4. కారాగారమునందున కఠినశిక్షులోనుండుము । చీరించెద
    వారమునకు । చేర్చుకుంటివాధనమును ।ఎంత॥

5. తురకబిడ్డననుచునీవు । ఎరుగలేకయిట్లైతివి నరికించెదపొడి
    పించెద । నాలుకచీలించెదర ।ఎంత॥

6. ధరనుబాపిరాజు వరదుడరయనడ్డపడునేమొ । త్వరితముగా
    జెయిలులోకి । దోసితాళమునుబిగింపుడి ।ఎంత॥

జల్ధీ షాజీ జల్దీ
షాజీ=సర్కార్ తమశలవు (గెంటుచూ) పదవయ్యా

తానీ=షాజీ శేరుప్పున్ను తవ్వేడుబియ్యముగాకలిపి నున యారు
లక్షలపైకము యిచ్చుపర్యంతము వంటిపూటపంపిపెట్టుము.
షాజీ=చిత్తము
రామ=రామపరమాత్మ

35. భూపాలరాగం—త్రిశ్రగతి

ప॥ తారకభక్తియూరామ ।తార॥
అ॥ సారసదళనయనసురసన్నుతభక్తవిచారణ ।తార॥
2. సాగరశయనుడవై యీసారములన్నియుగ్రహించి ।మాగ
వానితెరగునసీమోముజూపవేమనందు ।తార॥
3. ఏవిధమునజీవించుట యీలవణపదార్థముదిని ! గావకున్న
ప్రాణంబులు కడముట్టుటనిజము రామ ! భూవరుశాశనమి
ట్టుల శావకులునిరోధింతురు । సావధానముగనన్నిటుసాకు
ము తినలేనినాకు ।తార॥
4. బందిగమనుచింత స్వల్పభాగమైన లేదునాకు
బంధనమనెడు విచారపు పలుకైనను నుడువను' యి
బందిగలుగు లవణభుక్తి పాలబడియు స్రుక్క లేను
సుందర సుకుమార రామ సూర్యవంశ నిధసోమ॥ తార॥
5. కరుణతోడ స్వప్నమందు గానబడియు దయజూచిన
స్థిరమతి మృతినొందినట్టి చిన్నసుతుని గాచిన యా
పరమ పావన తరత్నువు బాకిరాజ కవినేలిన
పరమాత్మక యీ బాధల బారదోలుమా రజనకా॥ తార॥
(అన్నము చూచి.)

ఆహారమగుక్షీరాన్నము నూపాన్నముగా మారినదే సంతో
షముతో భుజించును.

షాజీ=దాసూ యిటురా అరుగోసర్కారు

రామ=(చూచి) రామా ! కాదు కాదు రాజా.

తానీషా—ఏమిరా సొమ్మంత తెచ్చినావా!

రామ=రాజా లేదు.

తానీషా=(కోపముతో) కింకరులారా యీతని కడుకష్టముల
పాలుచేసి వారమురోజులలో సొమ్మురప్పింపుడు. అప్పటి
కీయకున్న చిత్రవధ జేయుడు.

కింకరుడు=చి_త్తము దాను.

36. బేహాగ్ రాగము—ఆదితాళము.

ప॥ జా_స్తీగ యోచించుమా దుర్మతి నీమది॥ జా_స్తీ॥

అ॥ యిస్తావ యీయావా చి_త్తమొచ్చినరీతి
మొ_త్తీ చంపుదుమోరీ మూర్ఖాఖలుడ నిన్ను॥ జా_స్తీ॥

2. బాధాలు పడలేవు పైకమొసగుమునీవు
శోధించుచున్నాము పుణ్యాడవగుటచే॥ జా_స్తీ॥

3. ధరనూ బాపిరాజ వరదుండడ్డమైన
తిరిగిపోనిస్తామె దిక్కెవ్వరో నీకు॥ జా_స్తీ॥

భద్రముగా యోచించుకొనుము.

రామ=శ్రీరామచంద్ర దయాసాంద్ర కరిని రక్షించిన హరివి
గావా కరుణాకటాక్షబిరుదంబును వర్జించితివా కానలసం
చారముచే బుద్ధిమాంద్యమైనదా ఆ_ర్తత్రాణపరాయణ

నన్నుమరచిపోతివా రామా నాబంధనములుచూచి నప్పుడు నీనాగుపాశ బద్ధత్వమేల జ్ఞప్తికిరాదు. నాసతీ వియోగముగని నీ యువతీపరాయణత్వమేల స్ఫురణకు దెచ్చుకొన నేరవైతివి తండ్రి. యీకింకరులొనరించు కఠినమగు బాధలన్నియు గని అసురపీడనమేల మదికి దోచదు రామ రామ.

87. భూపాల రాగం ఆదితాళం.

ప॥ కింకరూల బాధ కింక నోర్వలేను తండ్రి

అ॥ జంకుదోచుచుండె నిన్ను గొలువగ శక్తిచాలదేమో
యని మది॥ కింకరుల॥

2. ఘోరమగు కృపాణి కోటితళ్కులకు నీరమట్లుగుండె నీల్గు
చుండె తండ్రి నా

మి॥ భారమంత నీయదియే యెంతటిపాపపుకాలము నరుదెంచె
గాని! క్రూరమ్లేచ్ఛ వాతనన్ను ద్రోచిన ఘోరమైన
వహ్నిలోనవైచిన
పేరునీదె నుమ్మా గాచెదు
దారినెంచు కొనుమ భక్తుల
భారము నీదనుమా వేరగు
తీరు దలంచకుమ రామ॥

...కారణంబులేక నిన్ను వేడను కామితంబులేక నిన్ను విడువను
నీరసించె నాదుమనము రండి నిజముయింక బ్రతుకలే
నండి॥కింక॥

3. ధరను బాపిరాజ నేలిన ధర్మకీర్తి రామచంద్రమూర్తి
కరుణ భావమొసగు కింకిరులకో కన్నతండ్రి నీకన్న
యెవరు॥కింక॥

కింకరన రే! దాసు ఎనిమిదిరోజులు వాయిదాయిచ్చినాడు ఆ లోన సామ్మియ్యకున్న నిన్ను వదనిచ్చుట కల్ల ఆలోచించుకొనుము.

(పోవును).

38. ముఖారిరాగము—చతురశ్రజాతి.

ప॥ బాధలనుభవించలేను తండ్రి పాలించగ వేగనన్ను రండి

అ॥ సాధువులకు కల్పతరువనుచు మన సారగోరువారల
కాపుడవట।

మిశ్ర॥ అంధకారబంధురమగు నీజయులందు బారనైచి
ఏమియెరుగని
చందముననునూరకుంటివా నాసాహసమును గనగనుం
టివా యిా॥బాధ॥

2. జన్మమాదినిన్ను మరచిఎరుగను క్షణకాలమునీ నామము
మరువను
మన్మానసము నెరుంగనివిధమున నూాయజేయుచుంటివే
మనందును
...సన్మానించి కృతార్థునిజేయుము సారసాక్షకరినేలువిధంబున
నున్మనోభీష్ట కల్పభూరుహామ మామనోహర బాపిరాడ్వ
రద॥బాధ॥

కం. పెక్కు గతుల వేడినను
నొక్కంటను జూడవేమయో ! నీమూలం
బిక్కరణిబాధబొందగ
నక్కట నాకయ్యె రామ ! యతులితనామా.

39. ధన్యాశిరాగము—చతురశ్రగతి,

ప॥ నమ్మియుంటి శ్రీరామ నన్నాదరించు రఘుకులాబ్ధి సోమా
అ॥ బొమ్మలాట తెరగున గల యీ దేహమ్ము లేల సొమ్ము
లిమ్ము వేల॥న॥

1. యిమ్ము ! నినుకలచితి మోక్షము తెమ్ము భక్తులగాచెడు
బిరుదమ్ము । వమ్ముజేయతగదనుకొమ్ము నాదుష్కృత
ములు వెడలిమ్ము । గావకుంటివా దోషమ్ము బొందెదవు
నామాట నమ్ముమింక కమ్మవిల్తు జనకతిరమ్ము జేయ
కుంటివా నాదుమేనమ్మియైన నిన్ను గాంచకుందున తమ్మి
దళవిలోచనా సుభూషణ॥స॥

2. ఏనా । నీకన్నను నాకెవరూరా దిక్కని మొరలిడుచుం
టీరా । కర్మములను జోరనీవేర । పుణ్యముగల మేలా
నురా । సర్వమయుడవని నమ్మితిరా । పాపాటవిధ్వంచెడు
ధీరా । పరమాత్ముడవీవాదురా । యిక బాధలుబెట్టకు
... సారసాక్ష । మారజనక । సరసవి చార శూరక్రూరరాక్ష
సాటవిమారణంబు జేయుగతిని యఘముల । బారదోలు
బాపిరాజ వరదా॥న॥

సీ. కడుకష్టదశలోన ! కరిని రక్షించిన
కరుణారసంబుయే ! గంగగలసె
గురుపరాభవమున ! కుంతికోడలగాచు
దాతృత్వమేయగ్ని ! దగ్ధమయ్యె
ప్రాణావశిష్టులౌ ! పాండుపుత్రులగాచు
సాత్త్వికగుణమెట్లు ! సమసిపోయె
నిర్హేతుకంబుగా ! నెలతనురక్షించు
విశ్వాసమెట్టుల ! దృశ్యమయ్యె
గీ. రామ రఘురామ రామ శ్రీ ! రామరామ
నీకు మ్రొక్కితి సర్వము ! లేకయుంటి
నప్పులకునింగినాడనీ ! కఖిలమైన
శాపతాపవృత్తితో రామ ! చంద్రమూర్తి.

40 హిందూస్తాని ముఖారి—అదితాళం.

ప॥ రామాననుబ్రోవవేమి రా । వెనుదీయక॥ శ్రా॥
అ॥ కష్టములకు పాలజేశి । గాంచవేమిరామరల॥రా॥
1. నినుదలచక నిద్రబోను । నీరములయినను గొనను
బనిగొనిపెరవారితోడ । బలుకనేరను యింత
కనికరముడుగుట యెందుకో । కారణంబునరయజాల॥రా॥
2 నీకొరకై పెక్కుధనము । నేవ్రయపరచితి నమ్ము
డుకొన న్యాయముగాదది । యుంచుకొనకు నారుణమ్ము
శ్రీకరుడవు భక్తవరుల । కేకష్టములనుబెట్టక
సాకెదువాడవటంచును । సర్వజనుల జెప్పుకొనును

నాకీచర దొలంగించుము । సన్నోక దారిని జేర్చుము
గాకున్నను ప్రాణంబులు । కడతేగట్టయది నిజమ్ము
రాకమానదు చాల్ । ఘరాకునొందరు పెద్ద
కూకలువేసెదను దుష్ట । కోటిలోన జేర్తువిన్ము॥ రా॥

3. వట్టిమాటలనుచు చెవిని । బెట్టబోకు సీతకునే
గట్టిగాజులును మురుగులు । కంకణాలు కడియాలు
పట్టుజకీ వలెవాటును । పటకావడ్డాణము రవ
గట్టిన డాలరు ముప్పిరి । కాసులపేరును తులసియు
చిట్టిముత్యముల వరుసలు । చిన్నమిరియముల పేరులు
నొట్టన పాపటబిందె । లొప్పగు కమ్మలు యుంగ్రాల్
బెట్టితి రామా సీతను । నిలచి చూడుమా నేవి
ముట్టకున్న నన్ను పాతి । పెట్టిన నప్పుట న్యాయము॥ రా॥

4. చాలును రామా నీకుంగ్రాలును । మురుగులు గొలుసులు
మేలిమి భుజకీర్తులు । రవమిళితమగు కిరీటము నీ
లాలు రవలు పచ్చలుగల । నీటగుకల్కితురాయియు
మేలగు భుజబందులు రవి । మించిన పతకములు పట్టు
శాలువాలు విలువైన । సరిగంచుదుకూలములును
చాలగ తమ్ములకు నీకు । చక్కగనిడి గుళ్లు గోపు
రాలు చాలగట్టించితి । రాజుజయులు పాలైతిని
మేలుగాదు యూరకుంట । మిక్కుటమగు బాధలుబడ
నాలసింపబోకు నన్ । న్నాదరించు నీకు కడు
మేలుగలుగు బాపిరాజ । నేలిన శ్రీరఘురామా॥ రా॥

41. పూరికళ్యాణి—చతురశ్రగతి.

ప॥ రామచంద్ర నీతరము గాకున్న । రాజ్యలక్ష్మి మాతల్లికి దెల్పుము

అ॥ కామితార్థములనెల్ల నొసగినఁ । గాపాడును నాజానకీమ తల్లి॥ రా॥

మ॥ ప్రేమమీరకారుణ్యాంబువులను । ప్రియమారగ గురియజేశి భక్తుల నామములను బోగ్రచునట్టి శ్రీకర । నీరజాక్షి కృష్టయురగ వేణితో॥ రా॥

2. మరచినాను దైత్యరాజు కోరినమాట । యెంత వెర్రివాడనైతిని చురుకుదనము జూపి నిన్ను బయటికి । జొనుపకున్న నీగతి యెట్లగునో

... పరమపావనిమతల్లి జానకీ । పల్లవాధరిసురూపరుచిరాంగి వెరచునా నీతెరంగున యాపద । వేడగా భక్తులను గాపాడక॥ రా॥

3. నిందజేశినానటంచు దలచక । నీరజాక్షి నిర్మలాంగ యాపదలందు మునుగ నోటికివచ్చినవిధ । మట్లు పేర్లుచున్న వాడరా నాయందు పుత్రవాత్సల్యముంచినఁ । న్నాదరించురామచంద్ర రామా బంధికానలో గలుగునాపదల। బాపు బాపిరాజపాలకా శ్రీ॥ రా॥

శ్రీరామా జానకీరామ । కళ్యాణగుణధామ కఠినాసుర గర్వవిదళనా । కరుణారసపరిపూర్ణ కమలదళనయనాదయ

రాదా । నేనాపదల జిక్కువడుట కల్లా।నీసర్వవిభవమును గాంచుకనుట'యీకష్టసాగరమున మునుగులాడు నన్నెట్లు జూచి యూరకుంటివి। రామా తల్లిజానకీ నీకైన నను కరుణ రాదా.

42. కాంభోజి— ఆదితాళము.

ప॥ శ్రీజానకీ నన్నుబ్రోవుమాని దెల్పు । శ్రీజానకీ

అ॥ భూజానివమ్మా । పుణ్యచారిత్రావు సుమ్మా॥శ్రీ॥

1. క్రూరాకార్యముల । నేర నెన్నడునన్

న్నీరీతి జేయుట నీతిగాదు తల్లీ నా

మి॥ భారమంత నీయదియేయని పరి । పరి విధముల వేడినా నటంచును చేరిపాదములనొత్తు వేళలన్ । చెలగి మాట లాడు కొనునపుడు॥శ్రీ॥

2. చక్కనైన మంచి వక్కలాకు లెంచి

మక్కువా జలంగమడచి నాధుని పంటి

నొక్కుల కందిచ్చెడు వేళలనీ । నుదుట తిలకమ్ముగ మద ము శ్వేదమున చెక్కులదిగజారగ జూచియు కడు । శ్రీ క్కినావటంచును మరగసి॥శ్రీ॥

3. కడగినీకు దయగలుగకున్న తనువు । కడతేరుట నిజముగా నెంచుమమ్మ నన్.

...నడియాసలు బెట్టకుడు గతించిన । యీపాపము మమ్ము లను జుట్టుకొని మడియుంచును బాపిరాజవరదుడు నాకు తోడుగలుగునట్లుగా॥శ్రీ॥

నార=అని రామదాసుగారనేసరికి సీత రామునిసన్నిధికరిగి

43. శంకరాభరణం—చతురశ్రగతి.

ప॥ ప్రాణనాథనన్ దయజూచి బ్రోవుము

అ॥ ప్రాణములబాయనెంచినాడు రామదాసు॥ ప్రా॥

1. చిన్ననాటినుండి నిన్నెనమ్మియుండె
కన్నడశేయుట గాదు మంచి నాథా
చిన్నబోయి ప్రాణావశిష్టుడై యున్నాడు
సన్నుతాంగ నతని సాకుము వేకునా

మ॥ పన్నరక్షకత్వపు బిరుదము ని। ష్పలితమయ్యె బ్రోవు
గాన వేగమె మన్న దిన్నవాని తెరగునుండక। మాట
దక్కించు ప్రాణముంచు॥ప్రా॥

2. అప్పచాలబడియె। నానందాము మనకుజేశి
చెప్పపీలులేని। చిక్కులుబడుచుండె
గొప్పగాదు యూర।కుండూట యోంచించిజూడ
యెప్పుడో రక్షించ। నెంచుట మేలౌనానీ

...యిప్పట్లను గాపాడుట విహితము। యిన కాంతార్థవ
సోమరామ యేతప్పులున్న మన్నించు। నాతోడు ధరను
బాపిరాజ వరద శ్రీ॥ప్రా

రాము=కాంతా యింక కొంతకాలమీతడు భక్తుడై యుండ
వలయును.

సీత=నాథా మనభక్తుడిప్పుడు బాధపడుచు ప్రాణత్యాగమునకు సంసిద్ధుడై యున్నాడు యిక జాగుజేయుట వీలుగాదు.

రాము=అట్లయిన నీ యిచ్చవచ్చిన తెరంగున జేశెదము లే లక్ష్మణా.

లక్ష్మ=అన్నగారి యాజ్ఞయేమి.

రాము=మనమిగుపురము బోయి రామదాసుని జూచి వత్తము

లక్ష్మ=తమచిత్తము (బయలుదేరిపోయి సొమ్ములక్కడుంచి) సర్కార్ మీపైకమిదుగో గొనుడు.

44. బారువా—చతురశ్రగతి.

ఖైలాగ్.

తానీషా=(చూచి)

ప॥ ఎవ్వరుమీరలు యిట కరుదెంచిరి ' ఎవ్వరుమీరు

అ॥ క్రొవ్విన విధమున । కేకలు వేయుచుంటి॥ రే॥

రాము=మేమూ.

... రామలక్ష్మణుల నామము గ్గిన

రాజకుమారుల । మోజనపాలా॥ రా॥

తానీ॥సరేగాని

... ఎందుట కిట మీరాక దెల్పుడీ

బందిగమందున బడ । వేయించెద॥ఎవ్వ॥

రాము=అలాగుననా

... బందిగమందున నుండువారలను

బాపగవచ్చిన సూరులమయ్యా॥ రా॥

తానీ=అబ్బా అట్లనా

... ఎవరితరవు మీరారాక వచ్చిరిపుడు

ప్రవిమలదేహులవలె దోచెడు మీ॥ఎవ॥

రాము=రాజా

... రామదాసు బంపవచ్చితిమి

మీమహిపన్నంతయు దెచ్చితిమి॥రా॥

తానీ=అట్లయిన సంతోషమేగాని

... లక్షలాపుగొని వచ్చినార ! యు

పేక్షకొంచెమే దెచ్చినారలా॥ల॥

రాము॥సొమ్మంతయు గొనివచ్చితిమయ్యా

యిమ్ము రసీదు మేమేగగవలయును॥రా॥

తానీ॥ఎంతటిధన్యుడు రామదాసునే॥ఎ॥

సంతోషము నేడు జమకట్టుట జూడ॥ఎం॥

రాము॥ధరను బాపిరాట్కవివరు నేలిన

పరమాత్ముని దయ వడశివ స్తిమయ్యా॥రా॥

తానీ=అయ్యా యిదుగో రశీదు

రాము=(పుచ్చుకొని) యికమాకుశలవు వెళ్ళను

తానీ=మంచిది (లేచిచూచి) అయ్యో యిదేమి యాశ్చర్యము

రామదాసుగారుధనమంపినారా స్వప్నమనుకొంటిని.

45. ఝంఝూటి—ఆదితాళము.

ప॥ ఎంతటి చిత్రమొ ! యెంతయానందమో

యిదియేమిటి యీ ! వింతగన ఆహా॥ఎం

అ॥ చెంతజేరినా । కింత ధనమొసగి
చెప్పి రసీదునుగొనిపోయిరి నే॥ డెం॥

2. మోసపోతినా కనులను దెరువక
మునిగినాడ దో । పతిమరమునబడి
దాశరథియెయిటు దర్శనమొసగియు
తగినవిధంబున జేశినాడు నే॥ డెం॥

3. చేజిక్కిన మాణిక్యము విడచిన
చెనటివిధంబున శ్రీరఘురాముని
అయయో నేడెడబాసితి నాకిక
యాధారము గానరాదు రామా॥ఎం॥

... యింతమహాత్ముడటంచును యెరుగక
యెన్నొచిక్కుల పాలుజేసితిని
నుంతయైన వెనుదీయక జయలున
నుగుణాత్ముని రామదాసునిడితిమి॥ఎం॥

5. ధరను శాపిరాడ్దాసుని బ్రోచిన
దాశరథియె దిక్కు
నాకువేరెయగు
తెరవుగానరాదు రామభక్తుని
స్థిరముజేయనట్టి వానికెన్నడు॥ఎం॥

లేచి రామదానుదగ్గరకు వెళ్ళి తాళముదీసి కాళ్ళమీాదబడి

46. కాంభోది—ఆదితాళం.

ప॥ క్షమియించు నాతప్పు తండ్రి నిన్ను
సిక్షించుఫలము నకెఱెఱచీనదండి॥క్ష॥

అ॥ భ్రమగొని చెడుద్రవ్యా పేక్షను మిమ్ముకడు
శ్రమబెట్టినాడను చెడుకాలమరగి నకె॥క్ష॥

2. కడుకష్టములబెట్టినాము దుండ
గము లెన్నో జేయించిమేము చాలా
యడియాసలోనరించి యానందమునుద్రుంచి
యిడుమాలలోముంచి యీరీతి చేడినాము॥క్ష॥

3. పాపుడనైతినీ దాపునజేరితి
కాపాడు నన్నింత కరుణించి రక్షించు
శ్రీపాతిపదభక్తవర్య దైవ చింతానమేనాకౌదార్య యింక
పాపాము జేయను బాపిరాట్పాలభక్తి॥క్ష॥

రామ=(లేవదీశి) నాయనా నాకర్మమిట్లుండ నీవేమి జేసితివి నన్నిన్ని కష్టములు రాముడే బెట్టినాడు కడకు రాముడే దయజూచినాడు నాయనా నీసొమ్మంతయు ముట్టినదా.

తానీ=స్వామీ సొమ్ముకేమి ముట్టినది నేను కడు పాపుడనైతిని నన్ను దరిజేర్చు భారమంతయు మీదియే.

రామ=అట్లయిన మనకిదియే శరణ్యము చెవియొగ్గుము

తానీ=(చెవియొగ్గును)

రామ=(తారకము జెప్పును)

తానీ=స్వామీ ధన్యుడనయితిని యిక భద్రాద్రితాలూకా రాముని మహోత్సవముక్రింద వినియోగించుము.

రామ=రాజా అట్లనే యిక నేబోయెదను

తానీ=స్వామి మరల తమదర్శనమెన్నటికో

రామ=రామునిదయ

తానీ=మంత్రులారా యీమహనీయుని పల్లకి యందిడుకొని భద్రాద్రిలో దించిరండు.

శేవ=స్వామి మంచిది తీసుకువెళ్ళెదరు

రామ=(రామునిదరిజేరి సాష్టాంగముగాబడి) స్వామీ రామచంద్రా.

47. బేహాగ్——ఆదితాళము.

ప॥ నేటికినాపై దయగల్గినదా । నీరజాక్ష నిరుపమసుగుణాకర॥ నే॥

అ॥ మాటికి నీపద సరసీరుహములె । నాటించితి నాహృత్కమలంబున॥ నే॥

1. సర్వమునిద్యనీ చరణయుగళమే శాశ్వతమని నేనమ్మితి తండ్రి యుర్విలోన నీకన్నను గతియొకటున్నద కడు యోచించినగాని॥ నే॥

2. దారాపుత్రులు తలిదండ్రులు ధనధాన్యాదులు దబ్బర లేనుమ కూరిమితో నీ నామముదలచిన జేరునె యఘములు శ్రీరఘురామా॥

8. ధరను బాపిరాట్కవివరు నేలిన పరమపావనుడ శ్రీరఘు రామా మరువకునన్నుపు డరమరనైనను కరిరాడ్వరదా కౌస్తుభమణిధర॥ నే॥

కబీ=రామదాసుగారు ఏమిచేయుచున్నారు.

రామ=[పాదములపైబడి] స్వామీ తమదాసుడనుగదా

రఘురాముడు=నాయన్నగారు నమస్కారము

కమ=నాథా రామునిదయ నేటికిగలిగినదా

రామ=సతీసుతులారా రామాజ్ఞకు మీరయున్నదా

కబీ=రామదాసుగారు మనరాకకు వాక్యములకు పురజనులు వేచియున్నారు ఒక్కసారి రామునిబాడుదము

రామ=స్వామీ తమయాజ్ఞానుసారముగా బాడుదము

48. ధన్యాసిరాగం — ఆదితాళము.

ప. తారకమేమన దారియనుచుమది। దలపోయుడు యో నరులార

అ. కారుబలశి యమభటులరు దెంచియు। కట్టితీసుకొని పో యెడువేళల

1. వాతపైత్య శ్లేష్మాదిమిళిత సన్ని। పాత దోషములపాలు బడియు కడుపాతకమగు నాశాపాశంబుల। పాలైముక్తికి చేడినవారలకు॥ తా॥

2. దైవచింతనము మించిన శేరొక। దారిలేదు సజ్జనులారా మాయప్రపంచము దారాపుత్రుల। మర్మమెరిగి వర్తించక చెడినను॥ తా॥

3. ధనధాన్యము లెన్నియున్న వెంటను । తరలి రావు మానవు లార ఘనముగ బాపిరాట్కవివరు నేలిన । కళ్యాణరామ చంద్రుడు గలిగిన॥తా॥

అందరూ సాష్టాంగముగా బడుదురు.

రాము=(అదృశ్యముగా ప్రత్యక్షమై) నాయ లార కొంత కాలమిట నన్నునమ్మి గొలచి వృద్ధిజేసినవిమ్మట కబీరు నకు, రామదాసుకు, కమలకు, రఘురామునకు, తానీ షాకు, పూలవిమానమంపుదును అటకురండు నాలో ఐక్యముగా వచ్చును. (అదృశ్యమగును)

వారందరు

శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయక రఘునాయక శ్రీమద్రమారమణగోవిందోహరి.

నార=దేవేంద్రా అటుపిమ్మట కొన్నాళ్ళకు విమానము వచ్చినది ధన్యులైరి.

దేవే=స్వామి యెంతధన్యులైరి ఆహా వారిదే యదృష్టము మహాత్మునకు మంగళము బాడుదము.

అందరు చేతులతో హారతిబట్టి

49. జంజూటిరాగం—ఆదితాళం.

ప. జయ జేయహారతిగొను శ్రీరామా

అ. నయనగుణ శ్రీరఘునందన । సుందరా॥జ॥

1. పాపవిధారణ । భక్తసుపోషణ
నీపదకమలము । లే మదినమ్మితి॥జ॥

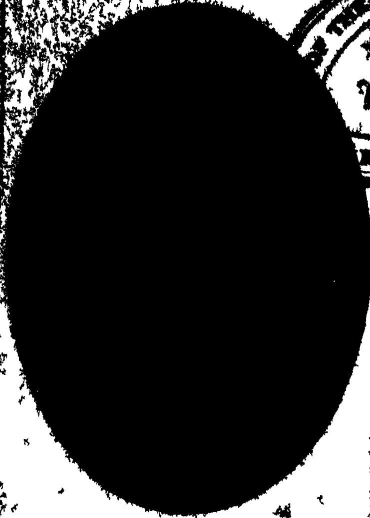
2. నిర్మల సుగుణా । నీరజనయనా
ధర్మపరిపాలన । తానవిభంజనా॥జ॥
3. గోపరిపాలన । కోదండవిదళన
పాపభయంకరా । పచ్చకర్పూరపు॥జ॥
4. ధరనుతరాతుడు । వరబాపిరాట్కవి
వరుని పాలించిన । వారిజనాభ॥జయజేయు॥
శ్రీమద్రఘురామణగోవిందోహరి.

భరతవాక్యం.

క. యీరామదాసచరితము
కారుణ్యముతోడ చదువ ! గల వారలకా
శ్రీరామమూర్తి ముక్తి య
పారంబుగ నిచ్చు సర్వ ! భాగ్యము లొసగుణ్.
మంగళం. మంగళం. మంగళం

యిట్లు,
శివంగి బాపిరాజు,
26—4—1927.

శ్రీచింతామణిముద్రాక్షరశాల, రాజమండ్రి.

దక్షిణామూర్తిచే

రచియింపఁబడి,

పీఠిక.

ఆర్యులారా!

ఈ కృష్ణలీల, భజనపూర్వకముగా యిదివరకు యెవ్వరు అచ్చొత్తించి యుండలేదు. గావున నాకు తెలిసినవిషయములతో ఈకృష్ణునియొక్క చరితము భజనకనుకూలించునట్లుగాను, తదుపరి బాలురకు బోధపడులాగునను, యింకా స్త్రీలు చదువుకొని ఆనందించునట్లుగాను, యీ పొత్తమును రచించితిని. యిందులో మరుగుపదములుగాని, తప్పుడుపదములుగాని వ్రాయలేదు. కృష్ణునియొక్క, గోపికలయొక్క, ఏశోదయొక్క చరితము వ్రాసితిని. యిదియంతయు కథాసందర్భముగాను కొంసునివధవరకు యీకృష్ణలీల వ్రాసితిని. గావున, యిందలి తప్పులున్న ఒప్పులుగా భావించి నన్ను ధన్యునిజేసి రక్షింపుడు.

ఇట్లు,

గ్రంథకర్త.

153033